

SELECT

Self Learning Atlas
of Ancient European Cultures

Ohjeita opettajille

Kirjoittaja:

Marco Tibaldini - Genovan yliopisto

Eduardo Orduña - El Pont de Suert - Instituutti El Pont de Suert

Adam Kuna - I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Świdniku
Władysława Broniewskiego w Świdniku

Co-funded by
the European Union

Euroopan unionin rahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin vain kirjoittajan (kirjoittajien) omia eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) näkemyksiä ja mielipiteitä. Euroopan unionia tai EACEAa ei voida pitää niistä vastuussa.

Yhteenveto

Yhteenveto

Projekti

Kuvaus

Kumppanit

Atlaksen suunnittelu

Testaa Atlas

Ohjaaja

Kerrannaisvaikutukset

SELECT-hankkeen koulutustausta

SELECT-hankkeen monikulttuurisuus ja kulttuurinen osallisuus

Käyttökelpoinen väline erilaisille käyttäjille 10

Historiantutkimuksen uudet näkökulmat 12

Uusi lähestymistapa historian opetukseen 13

SELECT Atlas edistää menneisyyden ja nykyisyyden välistä yhteyttä 14

Historiallinen ajattelu: jäljistä lähteisiin 16

Historiallisen ajattelun kognitiiviset mallit: kronologia ja maantiede 18

Mikrotasolta makrotasolle: näkymän mittakaavan vaihtelu 19

Innovatiivinen lähestymistapa multimediaan 19

Historia ja osallistava ajattelu 20

Kirjallisuusluettelo 21

Esimerkkejä opetusmoduuleista 23

Epigrafisten ja arkeologisten kulttuurien vertailu 24

Siirtolaisuus ja merkkien tai aakkosten alkuperä 26

Espanja: Iberian niemimaan kulttuuri 28

Espanja: keltiaiset 29

He asuivat enimmäkseen samalla alueella. 29

Espanja: antiikissa ja nykyään 29

Espanja ja Ranska: Sanctuaries: 30

Keltit: Hallstattin ja La Tènen kulttuurit 32

Keltit: la Tène Culture 34

Keltit: Hallstattin kulttuuri 35

Italia: Iapigian kulttuuri 38

Italia: etruskikulttuuri 38

Italia:Etruskien toponimet nyky-Italiassa 39

Italia: venetsialaiset aakkoset 39

Punien kieli 41

Hanke

Kuvaus

SELECT-hankkeen tavoitteena on tehostaa muinaishistorian ja -maantieteen opiskelua monitieteisen, monikerroksisen, vuorovaikutteisen ja käyttäjäystävällisen itseopiskelukäyttöisen ATLAS-tietokannan avulla, joka käsittelee vanhan Euroopan kulttuureja ennen roomalaistumista. Kreikkalais-roomalaisen maailman ulkopuoliset muinaiset kansat ovat "menneisyyden vähemmistöjä", joiden perintöä koulujärjestelmässä usein laiminlyödään. ATLAS tarjoaa Euroopan kansalaisille kokonaiskuvan Euroopan vanhimmasta perinnöstä, joka esitetään kartalla, joka on tehokas visuaalinen väline menneisyyden oppimisessa.

Kumppanit

Genovan yliopisto: Genovan yliopisto on yksi Euroopan vanhimmista yliopistoista. Se perustettiin vuonna 1933, mutta sen historia ulottuu useita vuosisatoja taaksepäin (1300-luvulle).

UNIGE on tieteellisesti, koulutuksellisesti, organisatorisesti ja taloudellisesti itsenäinen julkinen laitos, joka osallistuu eurooppalaisen tutkimus- ja ammatillisen täydennyskoulutusalueen rakentamiseen. Se toimii Italian tasavallan perustuslain ja Euroopan yliopistojen vuonna 1988 allekirjoittaman Magna Charta -asiakirjan periaatteiden mukaisesti.

Alteritas - Interazione tra i popoli: ALTERITAS - Interazioni tra i popoli ETS, on omistettu tutkimaan eri alkuperää, kieltä, kulttuuria ja perinteitä edustavien kansojen välistä vuorovaikutusta kautta historian. Noin 50 eri tieteenalojen (arkeologia, kielitiede, antropologia, taidehistoria, muinaishistoria, keskiaikainen ja moderni historia) tutkijoista koostuvan verkoston ja lukuisten tutkimuslaitosten kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta Alteritas on mukana tutkimushankkeissa, joille on ominaista monenlaiset aiheet ja lähestymistavat humanististen ja yhteiskuntatieteiden alalla.

Ncloud S.r.l.: on pieni yritys, jolla on asiantuntemusta pilviratkaisuista. Se hallinnoi erityisesti WP6:een perustuvia pilviratkaisuja.

(WebPyramid 6) -alusta, joka on asiakassuhteiden hallintaan (CRM) ja yritysresurssien hallintaan parannettu työkalu.

Suunnittelu (ERP). Se kehittää myös verkkosivustoja, joissa on vahva sovellussisältö, ja mukautettuja mobiilisovelluksia. Sen asiantuntemusta ovat myös kyberturvallisuus ja tietosuojapolitiikka (GDPR). Yritys on vahvasti suuntautunut innovointiin.

Université Bordeaux-Montaigne: Montaigne-yliopisto (UBM) on humanistinen yliopisto, jolla on pitkät perinteet kansainvälisessä toiminnassa. Yli 17 000 opiskelijaa ja 1300 opetus- ja hallintohenkilökuntaan kuuluvaa henkilöä osallistuu taiteen, kielten, kirjallisuuden, humanististen tieteiden ja yhteiskuntatieteiden koulutukseen ja tutkimukseen. Se myöntää 138 kansallista tutkintotodistusta kolmessa koulutus- ja tutkimusyksikössä (UFR) ja kahdessa instituutissa: teknillisessä yliopistoinstituutissa (IUT) ja journalisti-instituutissa (IJBA). UBM on myös yhteydessä Aquitainen korkeampaan opetus- ja kasvatustieteen oppilaitokseen (ESPE), joka tarjoaa koulutusta tuleville opettajille.

Universidad de Zaragoza: Zaragozan yliopisto on julkinen opetus- ja tutkimuslaitos, jossa yhdistyvät lähes viiden vuosisadan historia (vuodesta 1542) ja jatkuvasti päivittyvä kurssitarjonta. Zaragozan yliopistossa on yli 30 000 opiskelijaa, 5100 opetus- ja tutkimushenkilöstöä ja yli 1800 hallinto- ja palvelushenkilöstöä.

Se tarjoaa kursseja kaikilla aloilla: Kokeelliset tieteet, terveystieteet, yhteiskuntatieteet ja oikeustiede. Opiskelijat voivat valita 54 kandidaatin tutkinnon ja jatko-opintojen osalta 55 maisterin tutkinnon ja 45 tohtorin tutkinto-ohjelman sekä 90 erityiskurssin (jatkotutkinnot ja erikoisammattitutkinnot) välillä, jotka vastaavat UNIZARin elinikäisen oppimisen strategiaa.

Institut El Pont de Suert: Institut El Pont de Suert on 350 opiskelijan lukio, johon kuuluu yläkoulu, lukio ja ammatillisia opintoja: metsänhoito, puutarhanhoito ja työ hiihtokeskuksissa. Se on koulu, joka osallistuu vahvasti kansainvälisiin hankkeisiin ja kiinnittää huomiota monimuotoisuuteen. Koulu sijaitsee Kataloniassa, mutta hyvin lähellä Aragoniaa, joten oppilaita on molemmilta alueilta. Koulu sijaitsee Pyreneiden vuoristoalueella, mikä selittää koulun vahvan kiinnostuksen luonnonympäristöä kohtaan.

Adam Mickiewiczin yliopisto Poznań: AMU on sijoittunut Puolan parhaiden korkeakoulujen joukkoon tutkimuksen ja opetuksen tason suhteen, ja se kehittää nyt merkittävästi tutkimustaan ja opetustaan. Se jatkaa myös tilojensa nykyaikaistamista ja kehittämistä. AMU:ssa on 285 pääainetta ja erikoistumisalaa, jotka kattavat koko kirjon humanistisista tieteistä luonnontieteisiin, ja sen opiskelijamäärä on lähes 40 tuhatta opiskelijaa, jotka opiskelevat kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkinnoissa. AMU:ssa työskentelee yli 3 000 akateemista opettajaa ja lähes 2 100 muuta työntekijää.

I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Świdniku: I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Świdniku on yläkoulu vuosiluokkien 9-12 (15-19-vuotiaat) oppilaille. Koulussa opiskelee 420 oppilasta ja siellä työskentelee 32 opettajaa. Se tarjoaa yleissivistävää koulutusta opiskelijoille, jotka haluavat jatkaa opintojaan ja mennä yliopistoon.

Oppilaat, opettajat ja vanhemmat osallistuvat aktiivisesti erilaisiin kouluhankkeisiin, sekä paikallisiin että kansallisiin, jotta voidaan hyödyntää innovaatioita ja vaihtaa hyviä käytäntöjä. Nämä toiminnot ovat olennainen osa koulun opetussuunnitelmaa, ja niistä on mitattavissa olevaa hyötyä, sillä ulkoisten kokeiden tulokset ja kielitaito kasvavat järjestelmällisesti.

Forskningscentrum för Europeisk Flerspråkighet (F|E|F): F|E|F käsittelee (soveltavaa) kielitiedettä ja yhteiskuntatutkimusta. Se on rekisteröity voitto tavoitteleva elin, joka on perustettu koordinoimaan yhtenäisesti niitä sosiolingvistiikan, soveltavan kielitieteen, kielisuunnittelun, geolingvistiikan ja paikkatietojärjestelmän, historiallis-vertailevan kielitieteen, terminologian, pysyvän kielikasvatuksen, psykolingvistiikan, dialektologian, leksikografian ja tietokonelingvistiikan alojen tutkimuskokemuksia, joita sen jäsenet ovat vuodesta 1995 lähtien tehneet Centre d'Études Linguistiques pour l'Europe -nimellä.

Atlaksen suunnittelu

SELECT-hankkeen tavoitteena on tehostaa muinaishistorian ja -maantieteen opiskelua monitieteisen, monikerroksisen, vuorovaikutteisen ja käyttäjäystävällisen itseopiskeluatlaksen avulla, joka käsittelee vanhan Euroopan kulttuureja ennen roomalaistumista. Kreikkalais-roomalaisen maailman ulkopuoliset muinaiset kansat olivat "menneisyyden vähemmistöjä", joiden perintö on usein laiminlyöty useimmissa eurooppalaisissa koulujärjestelmissä. SELECT-atlas tarjoaa Euroopan kansalaisille kokonaiskuvan Euroopan muinaisimmasta perinnöstä, joka esitetään kartalla, joka on tehokas visuaalinen väline menneisyyden oppimisessa. Kartta viittaa alueeseen, joka kehittyy ja muuttua rajojaan jatkuvasti sekä nykyisyydessä että menneisyydessä.

SELECT-hankkeella on kaksi päätavoitetta: lisätä Euroopan kansalaisissa tietoisuutta yhteisestä eurooppalaisesta kulttuurista kreikkalais-latinalaisen kulttuurin lisäksi; tarjota eurooppalaisille koulutusjärjestelmille itseopiskeluväline muinaisen maailman opiskelua varten ja lisätä samalla oppilaiden ja opettajien digitaalista osaamista.

Atlaksen testaus

Ohjaaja

SELECT-atlaksen *beta-version* hackathon järjestettiin verkossa 28. maaliskuuta, ja siihen osallistui kolme koulua:

- **Liceo Marie Curie** (Italia, kuva vieressä)
- **Institut El Pont de Suert ja Institut Monturiol** (Espanja).
- **I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Świdniku** (Puola).

Tilaisuuteen osallistui 164 opiskelijaa, ja sitä seurasi laadullinen kysely, jolla kerättiin opiskelijoiden mielipiteitä atlaksesta ja hankkeesta yleensä, sekä opettajien kirjallinen raportti SELECT-atlaksen hyödyllisyydestä opetuksessa.

Kerroin Tapahtumat

Hackathonin jälkeen suunniteltiin uusi kvantitatiivinen kyselytutkimus, jonka mallina käytettiin ensimmäiseen testausvaiheeseen osallistuneiden opiskelijoiden vastauksia. Seuraavien kuukausien aikana järjestettiin useita kerrannaisvaikutuksia lisääviä tapahtumia, joihin osallistui 376 opiskelijaa, opettajaa ja tutkijaa.

Näissä tilaisuuksissa pyysimme opiskelijoita testaamaan Atlasta ja vastaamaan tähän uuteen kyselyyn. Heidän vastauksensa auttoivat meitä ymmärtämään SELECT-atlaksen mahdollisuuksia opetuksessa, ja opiskelijat ilmoittivat myös, millä tieteenalalla he pitivät sitä hyödyllisenä.

Vertailemalla heidän vastauksiaan opettajiensa vastauksiin saimme tarkemman ja tehokkaamman käsityksen SELECT Atlaksen opetuksellisista sovelluksista yleensä, mikä vahvisti myös hankkeen perustana olevat opetukselliset paradigmat.

SELECT-hankkeen koulutustausta

SELECT-hankkeen monikulttuurisuus ja kulttuurinen osallisuus

SELECT-hankkeella on monikulttuurinen ja osallistava sielu, mikä käy ilmi useista sen piirteistä. Huomio monikulttuurisuuteen ja osallisuuteen on ollut läsnä hankkeen alkuvaiheista lähtien, ja se on johdettu sen tutkimussuunnitelmasta.

Alkuperäisenä tavoitteena oli koota samaan paikkaan ne arkeologiset ja epigrafiset tietokannat, jotka liittyvät muinaisiin kulttuureihin, jotka elivät Euroopassa rautakaudella ja jotka jossain vaiheessa jäivät vähemmistöön Kreikan ja Rooman laajentumisen myötä.

Jotkut näistä kulttuureista jättivät jälkensä historiaan ja kulttuuriin paikallisella tasolla, kuten raetialaiset tai iberialaiset, kun taas toiset vaikuttivat koko Eurooppaan ja jopa kauemmas, kuten keltit.

Antiikin aikana kreikkalaiset ja roomalaiset ovat kukistaneet heidät sotilaallisesti, poliittisesti ja kulttuurisesti. Tämä aiheutti omaleimaisten kulttuuripiirteidensä häviämisen tai synnytti kulttuurin omaksumisprosesseja, mikä vaikeutti joidenkin nykyäänkin käytössä olevien perinteiden, kulttuuritapojen, kielellisten ilmaisujen ja toponimien juurien jäljittämistä.

Jokaisella Euroopan maalla on monikerroksinen identiteetti ja kulttuuri, ja useimmat niistä ovat hyvin tietoisia kreikkalaisten ja roomalaisten roolista yhden näistä kerroksista muovaamisessa, jolla oli myös vahvistunut vaikutus muihin kerroksiin. Esimerkiksi roomalaiset miehittivät vain pienen osan nykyisen Saksan länsiosasta, mutta keskiajalla vastaperustettu Pyhä Rooman valtakunta kattoi alueita, joita roomalaiset eivät koskaan valloittaneet, ja siirtyi hitaasti itään laajentaen vaikutusvaltaansa alueille, joista roomalaiset eivät koskaan edes kuulleet.

Sama tapahtui myös aakkos- ja kielitasolla: Kreikan ja latinan kirjoitusmuodot levisivät antiikin ja keskiajan aikana ympäri Eurooppaa ja niistä tuli maailman käytetyin kirjoitusjärjestelmä, ja kreikan ja latinan kirjallisuustuotanto teki niistä käytetyimmän kielen tieteellisissä yhteyksissä aina XX vuosisadalle asti.

Kreikkalaisten ja roomalaisten kulttuurinen merkitys ja tärkeys tunnustetaan laajalti, kun taas muita kulttuureja, jotka saattoivat myös olla enemmistökulttuureja ennen Rooman valloitusta, pidetään edelleen "vähäisinä" synkronisessa ja diakronisessa perspektiivissä: näiden kulttuurien jäänteitä pidetään nykyään "paikallisesti merkityksellisinä", ja tästä syystä ihmiset uskovat, että ne ovat aina olleet vähemmistökulttuureja. Tästä syystä myös monikerroksisissa kulttuureissa, joissa elämme, niiden roolia pidetään vähäpätöisenä, ja se kerros, jonka muovaamiseen ne

vaikuttivat, jää usein yleisön huomaamatta, tai sitä ei ainakaan pidetä "kansallisen historian merkittävänä hetkenä", eikä sitä opeteta, julkisteta tai tehdä tunnetuksi tai levitystoiminnan kohteeksi.

Gaelin kielen käyttöä Gallenissa, Irlannissa ja Skotlannissa pidetään nykyään paikallisena ilmiönä, joka koskee vain Brittein saaria, kun taas toisen, niin sanottuja "kulttuurivähemmistöjä" paremmin huomioon ottavan näkökulman mukaan sitä voitaisiin pitää jäänteinä kulttuurista, joka oli pitkään ollut enemmistökulttuuri ja levinnyt suurimpaan osaan Eurooppaa ja sen rajojen ulkopuolelle.

Kartalta löytyy tosiaan Galles, jonka nimi johtuu gallialaisista, jotka asuttivat tätä aluetta ennen roomalaisten valloitusta, mutta myös espanjalainen Galizia, puolalais-ukrainalainen Galicja, ja roomalaisten aikaan oli jopa anatolialainen alue nimeltään Galatia, jonka kieli oli lähellä Reinin varrella sijaitsevassa Trevirissä puhuttua kieltä. .

1

Kaikki tämä todistusaineisto paljastaa, että käsityksemme siitä, mikä historiassa on "enemmistöä" ja mikä "vähemmistöä", saattaa olla epätarkka ja harhaanjohtava.

Jos tarkastelemme paikallisten kulttuurien olemassaoloa "laadullisesta" näkökulmasta (eikä pelkästään "määrällisesti", jolloin mitataan vain niiden maantieteellistä levinneisyysaluetta sen määrittämiseksi, ovatko ne tutkimisen arvoisia vai eivät), voimme osoittaa, että kyseessä on valtava historiallinen prosessi, joka on erittäin kiinnostava.

Gallialaisten esimerkin lisäksi on otettava huomioon, että rautakaudella koko Euroopassa asui paikallisia kulttuureja, jotka ovat nykyään enimmäkseen tuntemattomia. Niiden olemassaolosta kertovien asiakirjojen kerääminen voi viitata Euroopan roomalaistumisen mukanaan tuomaan kulttuuriseen yhdentymisprosessiin, joka poisti aikaisemman kulttuurisen partikularisaation. Toisaalta se johti yhteisen kulttuurin luomiseen, mutta toisaalta se johti myös valtavaan kulttuurikatoon.

Vaikka kaikkien paikallisten esiroomalaisten kulttuurien omaleimaisten tapojen tunteminen ei ehkä olekaan tärkeää kaikille Euroopan kansalaisille, paikallisten kulttuuritapojen katoamisprosessi on varsin merkityksellinen. Paikallisten kulttuurien, kielten, tapojen ja perinteiden menettämisen pelko ja vaara on useimmissa Euroopan maissa kovan poliittisen keskustelun aihe, ja se voi edistää populismia ja nationalismia, synnyttää jännitteitä maiden sisällä ja niiden välillä, kansalaisten ja instituutioiden, paikallisten ja maahanmuuttajien välillä.

EU:n toimielimet edistävät paikallisten perinteiden, kielten ja tapojen tutkimista ja säilyttämistä, ja Euroopan unioni osallistuu siihen huolehtimalla kulttuurivähemmistöjen säilymisestä kansainvälistymisprosessissa.

SELECT-hanke voi auttaa löytämään uudelleen näiden kulttuuristen erityispiirteiden historialliset juuret, lisäämään yleistä tietoisuutta niistä ja välittämään osallistavaa ja monikulttuurista näkökulmaa.

¹ Jerome, Comentarii in Epistolam ad Galatos, 2.3.

Hyödyllinen väline erilaisille käyttäjille

Esiroomalaisia kulttuureja ovat tutkineet suurelta osin tutkijat, jotka ovat kiinnittäneet erityistä huomiota kulttuureihin, jotka asuttivat sitä osaa Euroopasta, jossa ne elävät, ja jotka ovat usein löytäneet kielellisiä ja kulttuurisia todisteita niiden kulkemisesta, mikä on perustana niiden merkitykselle paikallisen kulttuurin kehitykselle. Tutkijat ovat toteuttaneet erillisiä tietokantoja useimmista Euroopan esiroomalaisista kulttuureista.

SELECT-hanke toimi tiedonkerääjänä, joka yhdisti kaikki nämä tietokannat yhdeksi tietokannaksi, mikä helpotti tutkijoiden tiedonhakua.

SELECT-hankkeelle ominainen osallistava lähestymistapa johti myös ajatukseen ottaa kartografit mukaan suunnittelemaan atlasta, jossa voitaisiin esittää arkeologisten ja epigrafisten kulttuurien maantieteellinen sijoittuminen niiden kronologian, kielen ja aakkosten mukaan.

Tämä ominaisuus lisäsi atlaksen käyttömahdollisuuksia, lisäsi tietojen luettavuutta ja teki niistä myös muiden kuin asiantuntijoiden saatavilla olevia. Näin saa välittömän käsityksen siitä, missä kulttuuri kukoisti, kuinka paljon siitä on saatavilla tietoja, ja vertaamalla saatavilla olevien epigrafisten ja arkeologisten tietojen määrää on mahdollista määrittää niiden aakkostustaso.

SELECT-atlas ei sisällä pelkästään karttakirjastoa, vaan se tarjoaa myös mahdollisuuden olla vuorovaikutuksessa tietokannan kanssa [Map Generatorin](#) avulla: tämä on tehokas työkalu, jonka avulla käyttäjät voivat luoda omia karttojaan ja muokata hakuvaihtoehtoja tarkan tietovalikoiman poimimiseksi.

SELECT-konsortio kokosi asiantuntijoita [Euroopan eri](#) maista, jotka osallistuivat asiantuntemuksellaan sellaisen digitaalisen humanistisen hankkeen toteuttamiseen, joka perustuu monitieteiseen lähestymistapaan, jossa yhdistyvät ohjelmistokehittäjien, arkeologien, historioitsijoiden, kielitieteilijöiden, maantieteilijöiden ja kartografioiden tietämys ja näkökulmat.

Tuloksena syntynyt verkkosivusto on tulosta tästä tieteidenvälisestä ja monitieteisestä yhteistyöstä, joka vastaa tieteelliseen tarpeeseen ylittää tieteenalojen rajat ja olla vuorovaikutuksessa muiden tieteenalojen asiantuntijoiden kanssa, jotta voidaan jakaa tietoa ja, mikä vielä tärkeämpää, näkökulmia, lähestymistapoja ja tutkimusasenteita. Tämä monitieteinen lähestymistapa on siirretty SELECT Atlasiin ja sen opiskelijoiden käyttöön suunniteltuihin ominaisuuksiin. Se on verkossa toimiva, intuitiivinen, vuorovaikutteinen ja käytettävissä erilaisilla laitteilla, mikä edistää opiskelijoiden digitaalisia taitoja ja tarjoaa heille joukon tieteellisesti hyväksyttyjä tietoja.

Työkalu digitaalisten taitojen edistämiseen

Syyskuussa 2020 Euroopan unioni julkaisi [digitaalista koulutusta koskevan toimintasuunnitelman](#) vuosiksi 2021-2027, asiakirjan, joka sisältää joukon lausuntoja, suuntaviivoja ja suosituksia digitaalisten laitteiden ja multimedian käyttöön otosta

kouluissa, jotta voidaan toteuttaa sekamuotoinen oppimiskäsitys, jossa perinteiset opetusmenetelmät yhdistetään uusiin digitaalisiin ja multimediamaateriaaleihin.

Digitaalista koulutusta koskevassa toimintasuunnitelmassa asetetaan erityisesti kaksi strategista painopistettä: eurooppalaisen digitaalisen koulutuksen ekosysteemin kehittämisen edistäminen ja kaikkien oppijoiden digitaalisten taitojen (tiedot, taidot ja asenteet) parantaminen digitaalista muutosta ja digitaaliteknologian välittämää maailmaa varten. ²

Digitaalista koulutusta koskevassa toimintasuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden osittaiset saavutukset on julkaistu Eurydice-taustaraportissa 2022, joka koskee [rakenteellisia indikaattoreita Euroopan koulutusjärjestelmien seurantaa varten](#). Asiakirjassa mainitaan muutamia perustaitoja, joita opiskelijoiden tulisi harjoittaa ja voimaannuttaa, kuten

- digitaaliset perustaidot ja -valmiudet jo varhaisesta iästä lähtien;
- digitaalinen lukutaito, mukaan lukien disinformaation torjunta;
- tietotekniikan koulutus;
- korkealaatuinen oppimissisältö, käyttäjäystävälliset työkalut ja turvalliset alustat, jotka noudattavat sähköisen viestinnän tietosuojasääntöjä ja eettisiä normeja;
- digitaalisesti pätevät ja itsevarmat opettajat ja opetus- ja koulutushenkilöstö;
- tehokas digitaalisten valmiuksien suunnittelu ja kehittäminen, mukaan lukien ajantasaiset organisatoriset valmiudet.³

Vuorovaikutteisten ominaisuuksiensa ansiosta SELECT-atlas vastaa digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmassa esitettyjä suuntaviivoja ja suosituksia ja edistää Eurydice-taustaraportissa esitettyjä digitaalisia taitoja.

SELECT-atlaksen monitieteellinen hyödyllisyys

Koulujärjestelmässä, jossa keskitytään enemmän osaamiseen kuin tiedonhankintaan, taitojen kehittäminen on ratkaisevan tärkeää riippumatta siitä, ovatko ne tieteenalalle ominaisia vai monialaisia, ja SELECT-atlas edistää erilaisia taitoja digitaalisten taitojen lisäksi.

Edellisessä luvussa esiteltiin, miten SELECT-atlas on sopiva väline oppilaiden ja opettajien digitaalisten taitojen kouluttamiseen. Tietojenkäsittelyn ja tietotekniikan opiskelijoita lukuun ottamatta digitaaliset taidot ovat kuitenkin vain infrastruktuuria: muiden tieteenalojen opiskelijoille digitaaliset taidot ovat arvokkaita, kunnes ne mahdollistavat halutun tiedon saamisen nopeimmalla ja helpoimmalla tavalla tai vuorovaikutuksen sen kanssa tavoilla, jotka perinteinen paperijulkaisu ei mahdollista. Teknologisten laitteiden ja multimedian tarjoamat uudet tiedonhankintamenetelmät muokkaavat myös kognitiivisia asenteitamme, harjaannuttavat aivojamme

² SWD (2020) 209 lopullinen. COM (2020) 624 lopullinen.

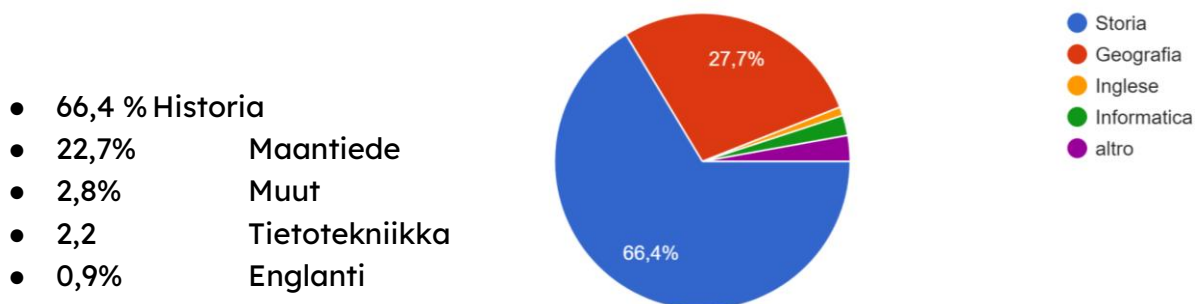
³ Rakenneindikaattorit koulutusjärjestelmien seurantaa varten Euroopassa - 2022. Ch. 5. Pag. 25.

suosimaan tiettyjä kognitiivisia lähestymistapoja muiden sijaan ja luovat uusia kognitiivisia odotuksia.

Nykyään olemme esimerkiksi kaikki tottuneet interaktiivisiin sovelluksiin ja odotamme sovelluksen tai verkkosivuston olevan interaktiivinen riippumatta siitä, millaista sisältöä se esittää ja mitä aiheita se käsittelee.

Opiskelijoiden kokema tarve vuorovaikutteisuuteen ja monimediaalisuuteen koskee myös niitä tieteenaloja, jotka perinteisesti mielletään ennaltaehkäiseviksi ja jotka sopivat paremmin etukäteistunneille kuin työpajoihin. Tämä ristiriita opiskelijoiden odotusten ja perinteisten opetusmenetelmien välillä saattaa johtaa siihen, että opiskelijoiden kiinnostus menetetään niitä oppiaineita kohtaan, jotka heidän silmissään vaikuttavat vähemmän vuorovaikutteisilta.

Onneksi vuonna 2023 Multiplier-tapahtumiin osallistuneet opiskelijat havaitsivat spontaanisti SELECT Atlaksen poikkitieteellisen luonteen ja huomauttivat siitä. Kaikkiaan 318 vastauksesta he tunnistivat neljä tieteenalojen opetusta, joita SELECT-atlaksen käyttö voisi voimaannuttaa. Seuraavassa on niiden opiskelijoiden prosenttiosuus, jotka pitivät sitä opetukseen soveltuvana välineenä:

Opiskelijoiden esittämien näkökohtien ja mielipiteiden perusteella seuraavissa luvuissa esitellään perusteellisesti SELECT-atlaksen opetuksellisia vaikutuksia historian didaktiikkaan.

Uusia näkökulmia historiantutkimukseen

Perinteisesti Euroopan historian opetussuunnitelmissa välitetään tiettyä historiografista lähestymistapaa, jota kutsutaan yleiseksi historiaksi:

esittelee sotilaalliseen ja diplomaattiseen historiaan liittyviä menneisyyden tapahtumia, luetellaan hallintojärjestelmiä, kuningaskuntia, ministeriöitä ja hallituksen kriisejä, suuria tosiasioita. Se esittelee (kuuluisia) henkilöitä.⁴

ja että:

⁴ Renouard, Y. (1968) , S.E.V.P.E.N., Pariisi. Pag. 41.

aluksi erottautumaan taloushistorian tai sosiaalhistorian aloista ja samaistumaan lopulta poliittiseen historiaan. Toissijaisesti se on eräänlainen suuriin poliittisiin instituutioihin - kaupunkeihin, imperiumeihin ja valtioihin - liittyvien tärkeimpien seikkojen aikakirja, ja tästä syystä se keskittyy sotiin ja rauhansopimuksiin, kansallisten rajojen muutoksiin, liittoutumisiin ja dynastioiden asioihin.⁵

Tämä lähestymistapa historian opetukseen on edelleen käytössä joissakin eurooppalaisissa koulutusjärjestelmissä, mutta historian ammattihistorioitsijoiden keskuudessa se on suurelta osin vanhentunut.

Heidän lähestymistapansa alkoi muuttua sata vuotta sitten, kun ranskalaiset historioitsijat Marc Bloch ja Lucien Febvre esittivät uuden tieteellisen näkökulman, jossa keskityttiin aiheisiin, joita pidettiin virheellisesti "vähäpätöisinä". He havaitsivat, että nämä "vähäpätöiset" aiheet saattoivat todellakin olla osoitus merkittävistä yhteiskunnallisista tai taloudellisista muutoksista. Tämä näkökulman muutos toi historiantutkimukseen uusia aloja, kuten taloushistorian, sosiaalhistorian, maatalouden, ympäristön ja kansanperinteen historian.

Muutamaa vuosikymmentä myöhemmin heidän oppilaansa Jacques Le Goff ja Fernand Braudel ottivat käyttöön ajatuksen "kokonaishistoriasta"⁶, jossa otetaan huomioon menneisyyden kaikki näkökohdat (eikä vain sotilaallis-poliittiset), sekä ajatuksen lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin "historiallisista prosesseista".⁷

Itse asiassa tiedeyhteisö toivoo tervetulleiksi kaikki tutkimusaloitteet, verkkotietokannat ja portaalit, joiden avulla voidaan tutkia aiemmin laiminlyötyjä menneisyyden näkökohtia, ja SELECT-atlas vastaa tähän tarpeeseen. Se mahdollistaa niiden muinaisten kielten syvällisen tutkimisen, joista tuli Välimeren läntisen alueen graeco-roomalaisen kolonisaation jälkeen vähemmistökieliä, mikä herättää tieteellistä huomiota aiemmin laiminlyötyyn aiheeseen.

Siihen sisältyvien infografiikkojen ansiosta SELECT-atlas mahdollistaa myös joidenkin lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin historiallisten prosessien, kuten aakkosten kehityksen tai joidenkin toponimien pysyvyyden, havaitsemisen.

Uusi lähestymistapa historian opetukseen

Huolimatta asiantuntijoiden lähestymistavan kehittymisestä, kuten edellisessä luvussa esitettiin, historianopettajien asenne kehittyi hitaammin, ja useimmat heistä ovat edelleen tottuneet ajattelemaan historiaa diskursiivisena oppiaineena, jota

⁵ Guarracino, S. (1987), Guida alla prima Storia per insegnanti della scuola elementare, Editori Riuniti, Roma. Sivu 26.

⁶ Le Goff, J. (1980). La nuova storia, Mondadori. Pag. 12.

⁷ Braudel, F. (1949). La Méditerranée et le Monde méditerranéen à l'époque de Philippe II. Lucien Febvren ohjaama väitöskirja.

opetetaan pääasiassa etupainotteisilla ja diskursiivisilla oppitunneilla. Tämä lähestymistapa määrittää opettajan aktiivisen roolin ja oppilaiden passiivisen roolin. Tämän näkökulman mukaan oppiminen tarkoittaa mahdollisimman suuren tietomäärän muistamista, ja sen arviointi perustuu määrällisiin testeihin, joiden tarkoituksena on todentaa oppilaan hankkiman historiallisen tiedon määrä.

Tämä lähestymistapa on varsin yleinen opettajien keskuudessa, mutta sen suosiosta huolimatta eräät italialaiset historian didaktiikan asiantuntijat ovat huomauttaneet, että tässä mallissa on kolme sudenkuoppaa:

- Se saa opettajat kiirehtimään oppikirjan loppuun, pakottaa heidät omaksumaan "etupainotteisen oppitunnin" menetelmän ja estää heitä toteuttamasta työpajoja tai muunlaisia aktiviteetteja, jotka voisivat tarjota oppilaille kognitiivisia rakenteita historian ymmärtämisen lisäämiseksi.
- Siinä keskitytään pikemminkin sisällön välittämiseen kuin historiallisen ajattelun menetelmiin;
- Se perustuu kasautuvaan lähestymistapaan, jossa oppilaiden tietämyksen pitäisi käytännössä lisääntyä joka vaiheessa, mutta itse asiassa muistettavien tietojen määrä on niin suuri, että oppilaat keskittyvät vain tuleviin aiheisiin ja unohtavat aiemmin oppimansa.⁸

Nämä kolme kriittistä näkökohtaa sisältyvät perinteiseen lähestymistapaan, joka alentaa sekä oppilaita että opettajia. Tästä syystä historianopetus on hitaasti muuttumassa maanosan tasolla ja siirtymässä muistinvaraisesta lähestymistavasta operatiivisempaan.

Uudet historian kurssit, jotka alkavat peruskoulun kursseista, tarjoavat vähemmän tietoa, mutta lisäävät historiallisia taitoja ja valmiuksia harjoitusten ja käytännön toimien avulla.⁹

Tämän näkökulman mukaan SELECT-atlas on arvokas väline aktiivisessa ja toiminnallisessa historianopetuksessa, koska se on verkossa ja vuorovaikutteinen, ja opiskelija voi selata sitä suoraan ilman ulkopuolista apua.

Opettaja voi suunnitella tehtävän ja antaa sen kotitehtäväksi tai luokkahuoneessa suoritettavaksi opetusmoduuliksi, ja oppilaat voivat käsitellä sitä yksin tai pienryhmissä ja edistää näin historiallista osaamistaan ja taitojaan.

Näin SELECT-atlas edellyttää, että sekä oppilaat että opettajat omaksuvat operatiivisen lähestymistavan tehtävien suunnittelussa ja ratkaisemisessa.

⁸ Perillo, E. (2011). presentazione, teoksessa I. Mattozzi (toim.), Pensare la storia da insegnare, vol.1. Pensare la storia. Cenacchi Editrice. Pag.7

Mattozzi, I. (2007). Disciplina. teoksessa G. Cerini, M. Spinosi (toim.), voci della scuola, nro 6, Tecnodid, Napoli, 2007.

⁹ Rabitti, M.T. (2023). La costruzione di un curriculum di storia per competenze nella scuola primaria, pag. 53-74 in Monducci, F., Portincasa, A. (eds), Insegnare Storia nella scuola primaria, UTET Università.

SELECT Atlas edistää menneisyyden ja nykyisyyden välistä yhteyttä.

Kun Marc Bloch teloitettiin Ranskassa vuonna 1944 natsien toimesta, Lucien Febvre palasi historioitsijatoverinsa viimeiseen keskeneräiseen työhön ja kirjoitti:

Historia ei esitä ihmisille sarjaa yksittäisiä tosiasioita. Se järjestää nämä tosiasiat ja selittää ne; ja selittääkseen niitä sen on koottava ne useampiin sarjoihin, joita on viime aikoina analysoitu eriasteisesti, sillä halusi se tai ei, se kerää ja luokittelee systemaattisesti menneisyyden tosiasioita nykyhetken tarpeiden mukaan. Se kerää "eläviä" varten todisteita "kuolleista". [...] Menneisyyden järjestäminen nykyisyyden mukaan: näin voisimme määritellä historian yhteiskunnallisen tehtävän.¹⁰

Itse asiassa historia on tieteenala, joka tutkii menneisyyttä suhteessa nykyhetkeen ja päinvastoin. Tämä historian tutkimuksen erikoinen piirre jäi huomaamatta 1900-luvun puoliväliin asti, jolloin syntyi mannermainen keskustelu. Näin Britannian ministeriö julkaisi vuonna 1952 tämän väitteen:

Ajankohtaisten asioiden ja historian erottaminen toisistaan niin, että niitä pidetään kahtena eri oppiaineena, heikentää vakavasti molempia. Se korostaa lasten luontaista taipumusta pitää historiaa kaukaisena ja merkityksettömänä sen sijaan, että se olisi jotain, joka on muokannut heitä ympäröivää maailmaa ja jota tämä maailma jatkuvasti muokkaa. Se korostaa myös taipumusta tarkastella nykypäivän kysymyksiä ikään kuin niillä ei olisi mitään ajallista kontekstia, rinnakkaisuuksia tai ennakkotapauksia.¹¹

Kymmenen vuotta sitten Therry Haydn, brittiläinen historian didaktiikan asiantuntija, kirjoitti:

Ne, jotka vaativat "vanhojen hyvien aikojen" palauttamista Britannian historian opetukseen, "jolloin opimme ulkoa Englannin kuninkaiden ja kuningattarien nimet, soturiemme uroteot ja taistelut ja menneisyytemme loistavat teot" (Stokes, 1990), voisivat pitää mielessä, että huomattava enemmistö oppilaista piti tätä kouluhistorian muotoa hyödyttömänä ja tylsänä (Aldrich, 1987). Se merkitsisi paluuta siihen, mitä Ball (1993) kutsuu nimellä "The curriculum of the Deads".¹²

¹⁰ Febvre, L. (1949) *Vers une autre histoire*. pag. 225-247 teoksessa *Revue de Métaphysique et de Morale*, (3/4) vuosi 54°, heinä-lokakuu, Presses Universitaires de France. Pag. 245-246.

¹¹ Opetusministeriö, historian opetus, lehtinen nro 23, HMSO, Lontoo, 1952. Pag. 32

¹² Haydn, T. (2011). *Secondary History: Current themes*, s. 30-45 teoksessa I. Davies, *Debates of history teaching*, toim. Routledge, Lontoo & New York. Pag. 37

1900-luvun jälkipuoliskolla kävi yhä ilmeisemmäksi, että perinteiset historianopetuksen menetelmät ja oppiaineet olivat vanhentuneita ja että ollakseen merkityksellisiä opiskelijoillemme historian kursseilla olisi keskityttävä tapahtumiin, jotka vaikuttivat koko yhteiskuntaan ja joiden vaikutukset ovat jollain tavalla yhä läsnä tai tuntuja nykypäivänä.

Tämä merkitsi lopullista muutosta historian opiskelussa: dynastisesta ja aristokraattisesta näkökulmasta siirryttiin kansanomaisempaan ja demokraattisempaan näkökulmaan, ja lopulta tutkittiin menneisyyden tapahtumia alkaen historiallisista prosesseista, jotka ovat edelleen läsnä nykyaikana ja joita opiskelijat pitävät merkityksellisinä.¹³

SELECT-atlaksesta on tulossa riittävä ja sopiva väline tähän tehtävään, sillä se mahdollistaa maantieteellisen tason muuttamisen, muinaisten tai nykyaikaisten karttojen näyttämisen, nykyaikaisten tai muinaisten termien etsimisen ja oppilaiden aktiivisen vertailun menneisyyden ja nykyisyyden välillä.

Opettajat voivat myös käyttää SELECT-atlaksen tarjoamia tietoja yhdistääkseen tehokkaasti menneisyyden ja nykyisyyden: vaikka useimmat atlaksessa mainitut kulttuurit jäivät kreikkalais-roomalaisen kolonisaation myötä vähemmistöön, ne jättivät jälkensä asuttamiinsa alueisiin, ja useat alueet tai maantieteelliset elementit ovat edelleen nimettyinä. Näin on esimerkiksi Haagan Alppien, Ligurian tai Veneton alueella.

Historiallinen ajattelu: jäljistä lähteisiin

Historialla on oma epistemologiansa ja historiallisella tiedolla on oma morfologiansa.¹⁴

Historiallisella ajattelulla ja päättelyllä on omat sääntönsä, jotka eroavat muiden tieteenalojen säännöistä. Kun matematiikassa on ratkaisevaa tehdä ero lukujen välillä ja 2 ei voi olla 3, yhtä ainoaa muinaista epigrafiata voidaan analysoida useista eri näkökulmista ja siitä voidaan saada monenlaista tietoa. Se voidaan nähdä mm:

- kirjalliset todisteet: välitetty viesti
- aineelliset todisteet: kivi, johon asia on kirjoitettu ja joka on mahdollisesti tuotu maahan.
- aineeton todistusaineisto: viestin kirjoittamisessa käytetty kieli ja termit, jotka voivat viitata johonkin kielelliseen kehitykseen tai kontaminaatioon.

Tieteessä on mahdollista toistaa joitakin kokeita ja olla varma, että tulos on jokseenkin sama, mutta historiassa se on täysin mahdotonta, ja vaikka se olisikin mahdollista, tulokset olisivat erilaisia.

Tästä syystä on ratkaisevan tärkeää, että historianopetuksessa käytetään asianmukaisia välineitä, välineitä ja terminologiaa.

¹³ Cocilovo, C. (2019). Il presente come pedana di s/lancio verso il passato? pag. 59-78 in Perillo, E. (ed), Il presente e le sue storie, come insegnare una nuova storia generale a scuola.

¹⁴ Mattozzi, I. (2011). Morfologia della conoscenza storiografica e didattica. pag.11-48 in Perillo, E. (ed). Pensare la storia da insegnare, vol. 1.

Sekä asiantuntijat että opettajat ovat tottuneet puhumaan ja kirjoittamaan "historiallisista lähteistä" ja viittaamaan aineellisiin tai aineettomiin todisteisiin menneestä ihmistoiminnasta. Muutamat tutkijat ovat kuitenkin huomauttaneet, että termi "lähde" saattaa olla sopimaton:

Historiantutkijat ovat perinteisesti kutsuneet asiakirjojaan "lähteiksi", ikään kuin he täyttäisivät ämpäreitään Totuuden virrasta, ja heidän kertomuksensa muuttuvat yhä puhtaammiksi sitä mukaa, kun he siirtyvät lähemmäs alkuperää. Vertauskuva on elävä, mutta se on myös harhaanjohtava siinä mielessä, että se antaa ymmärtää, että menneisyydestä voitaisiin kertoa ilman välikäsiä. Menneisyyden tutkiminen on tietenkin mahdotonta ilman välittäjien koko ketjua, johon kuuluvat paitsi aikaisemmat historioitsijat myös arkistonhoitajat, jotka järjestivät asiakirjat, kirjurit, jotka kirjoittivat ne, ja todistajat, joiden sanat kirjattiin ylös. Kuten hollantilainen historioitsija Gustaaf Renier¹⁵ (1892-1962) ehdotti puoli vuosisataa sitten, voisi olla hyödyllistä korvata ajatus lähteistä ajatuksella menneisyyden "jäljistä" nykyisyydessä.¹⁶

Itse asiassa termi "jälki" kuvaa paremmin sellaista aineellista tai aineetonta elementtiä, joka on selvästi jälki menneestä ihmisen toiminnasta, mutta jonka merkitys tai jopa viesti ei ehkä ole meille ymmärrettävissä.

Tällöin se ei ole historiallinen lähde, koska se ei anna meille mitään tietoa, vaan se on pelkkä jälki menneestä inhimillisestä vuorovaikutuksesta.

Jotta saisimme tietoa menneisyydestä, sitä on analysoitava ja verrattava muihin elementteihin ja se on sijoitettava oikeaan maantieteelliseen ja ajalliseen yhteyteen. Tämä on osa kognitiivista prosessia, jota arkeologit ovat tottuneet tekemään antaessaan tulkintaa arkeologisille kohteille, ja se on hyvää harjoittelua historiallisille taidoille ja pätevyydelle.

Useat historian didaktiikan asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota tämän kognitiivisen prosessin merkitykseen, joka usein sivuutetaan useimmissa koulukirjoissa.

Siirtyminen historiallisista "lähteistä" historiallisiin "jälkiin"¹⁷ on ratkaiseva seikka, kun halutaan ymmärtää historianopetuksen uutta metodologista lähestymistapaa, jossa kuuntelemisen sijaan suositetaan aktiivista ja käytännönläheistä toimintaa.

Tämän uuden metodologisen suuntauksen kannalta SELECT-atlaksella on tärkeä rooli, sillä sen avulla opettajat ja opiskelijat voivat saada käyttöönsä useita tuhansia arkeologisia tietoja, joita he voivat käyttää toteuttaakseen kognitiivisen prosessin, jossa ihmisen toiminnan "jälki" muuttuu "tietolähteeksi", joka sisältää tietoa toimintaan osallistuneista ihmisistä.

¹⁵ Renier, G.J. (1950). Historia, sen tarkoitus ja menetelmä.

¹⁶ Burke, P. (2001). Silminnäkijä, Kuvien käyttö historiallisena todisteena, toim. Reaktio Books. Pag. 13: Lähteet ja jäljet

¹⁷ Gabrielli, G. (2023). Tracce, fonti, documenti. pag. 143-158 in Monducci, F., Portincasa, A. (eds), Insegnare Storia nella scuola primaria, UTET Università.

Infografiikan läsnäolo SELECT-atlaksessa on ratkaisevan tärkeää myös siksi, että se tarjoaa erilaista tietoa, jota oppilaat voivat analysoida, sekoittaa ja sovittaa yhteen monin eri tavoin.

Yksittäisen epigrafian tekstuaalista puolta voidaan tosiaan analysoida useilla eri lähestymistavoilla:

- keskittää sen käännöksen välittämään viestiin ja saadaa tietoa haudan, temppelin tai pyhäkön rakentamisesta;
- keskittää lauseen kielioppirakenteeseen ja käytettyihin termeihin, jotka joskus ovat yhteydessä muihin tunnettuihin kieliin, kuten kreikkaan tai latinaan. Tässä tapauksessa alkuperäisen viestin lukeminen sen kääntämisen sijaan voi auttaa havaitsemaan kielellisen kehitysprosessin muinaisissa kielissä.
- keskittää käytettyihin aakkosiin, jotka voivat olla peräisin eri kulttuurista, kuten messapilaisen kielen viesti, joka on kirjoitettu mukautetuilla kreikkalaisilla aakkosilla. Tällaiset näytteet voivat olla osoitus kulttuurisesta kontaminaatiosta.
- keskittää kirjainten muotoon, joka joskus on osoitus tarkasta vaiheesta graafisessa evoluutiossa, joka johti kreikkalaisista kirjaimista latinalaisiin merkkeihin.

SELECT-tietokantaan kerätyn materiaalin määrän ja laadun ansiosta se on tehokas ja joustava työkalu historian opetukseen, jota voidaan mukauttaa useisiin opetustilanteisiin ja eri vaikeustasoille.

Historiallisen ajattelun kognitiiviset mallit: kronologia ja maantiede

Prosessi, joka muuttaa historiallisen "jäljen" historialliseksi "tietolähteeksi", on historiallisen ajattelun perusta, ja sen kaksi tärkeintä osaa ovat kronologinen ja maantieteellinen kontekstualisointi¹⁸.

Tämä kognitiivisen prosessin osa saattaa joskus olla hankala, koska historiallisen jäljen kronologia ja paikannus eivät aina ole niin selviä: nykyaikaiset arkeologit ovat yleensä antaneet nämä tiedot esineestä, mutta eurooppalaiset kokoelmat ovat täynnä renessanssin aikana löydettyjä esineitä, joiden kronologia tai löytöpaikka ei ole tiedossa; tai muinaisista tapahtumista on saatettu kirjoittaa kertomuksia muutama vuosisata tapahtumien jälkeen, ja keskiaikaiset kopioijat ovat joskus muokanneet niitä kevyesti.

Historiallisten tietojen maantieteellinen ja kronologinen järjestäminen ei siis aina ole kovin helppoa, ja tästä syystä useimmat oppikirjat välttävät tämänkaltaisten

¹⁸ Mattozzi, I (1990). Un modello curricolare di educazione storica di base, teoksessa I. Mattozzi (a cura di) Un curriculum per la Storia, Bologna, Cappelli Editore. pag.23.

ongelmien esittämistä opiskelijoille ja esittävät karttoja ja aikajanoja, jotka ovat jo valmiita ja täynnä tietoa.

Kokeneet opettajat tietävät, että oppilaat oppivat enemmän tekemällä, luomalla ja piirtämällä karttojaan, jolloin he voivat olla aktiivisia ja toiminnallisia ja mahdollisesti tehdä virheitä sen sijaan, että he vain katselisivat täydellistä karttaa oppikirjasta.¹⁹ Koska karttojen laatiminen on maantieteilijän eikä historioitsijan työtä, opettajat ovat tottuneet pitämään historiaa ja maantiedettä kaksoistutkielminä, jotka liittyvät toisiinsa niin läheisesti, että on hyvin tavallista, että opettajat viittaavat niihin termillä geohistoria²⁰.

SELECT-atlas on interaktiivinen työkalu, jonka avulla oppilaat ja opettajat voivat helposti luoda geohistoriallisia karttoja, jotka on varustettu tieteellisesti hyväksytyillä ja huolellisesti maantieteellisesti paikannetuilla tiedoilla.

SELECT-atlaksella luodut kartat ovat tarkkoja ja helppokäyttöisiä, sillä niissä voi liikkua ja zoomata käyttäen samoja kuvioita ja toimintoja kuin opettajille ja oppilaille jo tutuissa suurissa karttajärjestelmissä.

SELECT-atlas tarjoaa myös mahdollisuuden tulostaa vientikarttoja PDF-muodossa, jotka voidaan myöhemmin sisällyttää asiakirjojen julkaisuihin.

Mikrosta makroon: näkymän mittakaavan vaihtelu

Historiallisten tietojen kronologisessa kontekstualisoinnissa on erittäin tärkeää yhdistää yksittäinen tapahtuma siihen historialliseen prosessiin, johon se kuuluu. Kreikkalaisen kaupungin perustaminen tiettyinä vuonna on yhdistettävä pidempään ilmiöön eli kreikkalaisten kolonisaatioon.

Samoin paikalliset tapahtumat on tulkittava laajempaa aluetta koskevien historiallisten prosessien paikallisina vaikutuksina. Kreikkalaisen siirtokunnan perustaminen tiettyyn paikkaan, kuten lahteen tai niemekkeeseen, on liitettävä laajempaan aiheeseen, joka koskee Kreikan laajentumista läntisen Välimeren alueella. Tästä syystä sekä historiallisten tietojen kronologisessa että maantieteellisessä kontekstualisoinnissa on aina hyödyllistä siirtyä

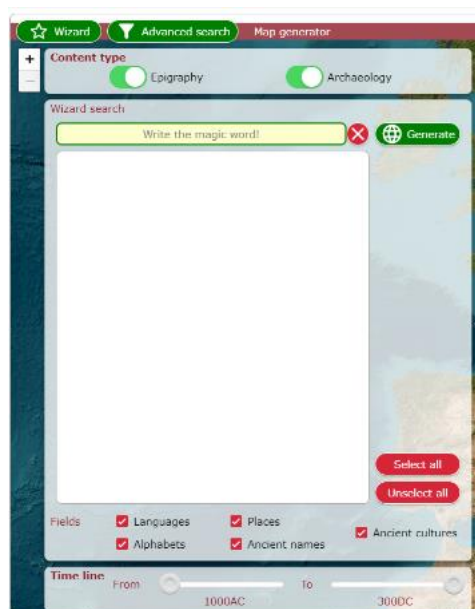
¹⁹ Rabitti, M.T. (2018). Le carte geostoriche come fotogrammi di processi storici a scala mondiale. Pag. 165-200 teoksessa Coltri, L., Dalola, D., Rabitti, M.T. (eds). Una nuova storia generale da insegnare.

²⁰ Garimberti, E. (2018). Geostoria, studiare lo spazio e il tempo. pag.167-206 in Monducci, F. (ed), Il laboratorio storico e altre pratiche attive. UTET Università.

mikronäkökulmasta makronäkökulmaan²¹ ja SELECT-atlas mahdollistaa sen hyvin helposti. Haku"-valikossa on käytettävissä ominaisuus, jonka avulla käyttäjät voivat valita tietyn aikavälialueen ja elementit, jotka he haluavat nähdä kartalla.

Kun kartta on luotu, sen jokainen piste sisältää luettelon kyseiseltä paikalta löydetystä esineistä, ja luetteloa on mahdollista selata ja nähdä kunkin esineen kronologinen tulkinta.

Kartassa käytetään myös erilaisia kuvakkeita, jotka kuvaavat erilaisia rakenteita tai arkeologisia yhteyksiä, ja sen avulla käyttäjä voi olla dynaamisessa vuorovaikutuksessa kartan kanssa liikkumalla sen päällä ja zoomaamalla sitä ilman, että valitut ja näytetyt tiedot katoavat.

Innovatiivinen lähestymistapa multimediaan

Teknologiasta on tullut osa jokapäiväistä elämäämme, joka vaikuttaa sekä oppilaisiin että opettajiin. Olemme nopeasti tottuneet elämään multimediasympäristössä, ja niiden merkitys historian opetuksessa on myös laajalti tunnustettu²².

Vaikka multimediasisällöt ovat opetuksellisesti tärkeitä, koulukäyttöön tarkoitettuja multimediasisältöjä tuottavat edelleen melko amatöörimäisesti itsenäiset henkilöt, YouTubettajat tai opettajat, joilla on hyvät tekniset taidot. Näistä tuotannoista puuttuu joskus pedagoginen ja koulutuksellinen tausta, joskus tieteellinen tai joskus teknologinen tausta.

SELECT-atlas on suunniteltu opettajien ja opiskelijoiden käyttöön ja vastaamaan heidän tarpeitaan, ja se tarjoaa tieteellisesti korkealaatuista tietoa.

Historia ja osallistava ajattelu

Toinen viimeaikainen muutos eurooppalaisissa koulujärjestelmissä, joka on tehnyt metodologisesta ja temaattisesta uudistamisesta entistä kiireellisempää, on

²¹ Mattozzi, I. (2011). La formazione spaziale. pag.75-88 teoksessa Perillo, E. (ed). Pensare la storia da insegnare, vol. 1.

²² Tibaldini, M. (2019). YouTube e la divulgazione storica. Analisi sulla comunicazione storica multimediale. Pag. 261-298 in Perillo, E. (ed), Il presente e le sue storie, come insegnare una nuova storia generale a scuola.

Ceriani, F. (2023). Gli strumenti digitali e l'ambiente di apprendimento. Pag. 159-178 teoksessa Monducci, F., Portincasa, A. (toim.), Insegnare Storia nella scuola primaria, UTET Università.

koululuokkien etnisen koostumuksen muuttuminen. Voimakkaan maahanmuuton aikana on ratkaisevan tärkeää löytää uusia tapoja opettaa oppilaita, joilla on erilainen kielitaito ja kulttuuritausta.

Kun muilla tieteenaloilla, kuten matematiikassa tai vieraissa kielissä, kulttuurinen ja kielellinen etäisyys maahanmuuttaja- ja paikallisopiskelijoiden välillä ei ole niin merkittävä (toisessa tapauksessa se johtuu siitä, että matematiikkaa kirjoitetaan samalla tavalla eri puolilla maailmaa ja toisessa siitä, että molemmat ryhmät joutuvat kohtaamaan uuden kielen), historian tapauksessa nämä kaksi näkökohtaa ovat varsin ongelmallisia, koska historian opetuksen kielellinen komponentti on erittäin merkittävä.

Historian oppiminen edellyttää, että omaksutaan joukko käsitteitä, joilla on oma terminologiansa, joka on täynnä vivahteita, jotka saattavat jäädä huomaamatta erilaisen kielitaustan omaavilta opiskelijoilta.

Esimerkiksi sellaisilla poliittisilla termeillä kuin "valtio", "instituutiot", "maa" ja "kansakunta" on omat käsitteelliset erityispiirteensä, ja ne on otettu käyttöön Euroopan historiassa eri aikoina ja eri prosessien kautta, jotka saattavat olla merkityksellisiä tietää.

Tietenkin tämä historian oppimisen edistyminen onnistuu paljon helpommin oppilailta, jotka jo hallitsevat opetuksen kielen ja ovat sisäistäneet näiden termien väliset erot jokapäiväisen elämänsä ansiosta ilman, että heidän tarvitsee käyttää aikaa sen opiskeluun.

Eurooppalaisissa kouluissa opetettava historia on myös kulttuurisidonnaista, ja siinä otetaan huomioon maantieteelliset alueet, historialliset prosessit, teemat ja kysymykset, joita pidetään merkityksellisinä eurooppalaiselle yhteiskunnalle. Maahanmuuttajaoppilaan on melko vaikea löytää kotikulttuurinsa mainintaa tai edustusta historian opetussuunnitelmissa.

Tästä syystä historian didaktiikan asiantuntijat kiinnittävät yhä enemmän huomiota historian opetuksen inklusiivisuuteen.²³

SELECT-atlaksessa keskitytään kieliin ja kulttuureihin, jotka antiikin aikana muuttuivat vähemmistökieliksi ja joita tutkijat, jotka keskittyivät kreikkalaiseen ja roomalaiseen kulttuuriin, pitivät viime aikoina "vähemmistöinä" tulevien vuosituhansien ajan, mikä osaltaan vaikutti siihen, että heidän kohteidensa kulttuurit kuvattiin vähemmistöinä.

SELECT-atlas antaa arvokkuutta niille kulttuureille, jotka ovat jääneet vähemmistöön ja marginaaliin historian opetussuunnitelmissa, ja edistää osallistavan lähestymistavan kehittymistä sekä oppilaiden että opettajien keskuudessa.

²³ Olivieri, A. (2023). Insegnamento storico e inclusione. Pag. 75-90 teoksessa Monducci, F., Portincasa, A. (toim.), Insegnare Storia nella scuola primaria, UTET Università.

Tibaldini, M. (2023). Una storia interculturale per una didattica inclusiva. Pag 333-358 teoksessa Monducci, F., Portincasa, A. (toim.), Insegnare Storia nella scuola primaria, UTET Università.

Kirjallisuusluettelo

Braudel, F. (1949). *La Méditerranée et le Monde méditerranéen à l'époque de Philippe II*. Lucien Febvren ohjaama väitöskirja.

Burke, P. (2001). *Silminnäkijä, Kuvien käyttö historiallisena todisteena, toim. Reaktion Books*.

Ceriani, F. (2023). *Gli strumenti digitali e l'ambiente di apprendimento*. Pag. 159-178 teoksessa Monducci, F., Portincasa, A. (toim.), *Insegnare Storia nella scuola primaria*, UTET Università.

Cocilovo, C. (2019). *Il presente come pedana di s/lancio verso il passato?* pag. 59-78 in Perillo, E. (ed), *Il presente e le sue storie, come insegnare una nuova storia generale a scuola*.

Euroopan komissio (2020). [Digitaalista koulutusta koskeva toimintasuunnitelma 2021-2027](#).

Euroopan komissio (2022). [Rakenneindikaattorit Euroopan koulutusjärjestelmien seurantaan varten - 2022](#). Eurydice-taustaraaportti.

Editori Riuniti, Roma. Sivu 26.

Euroopan komissio (2022). *Rakenneindikaattorit Euroopan koulutusjärjestelmien seurantaan varten*. Eurydice-taustaraaportti.

Febvre, L. (1949) *Vers une autre histoire*. pag. 225-247 teoksessa *Revue de Métaphysique et de Morale*, (3/4) vuosi 54°, heinä-lokakuu, Presses Universitaires de France.

Gabrielli, G. (2023). *Tracce, fonti, documenti*. pag. 143-158 in Monducci, F., Portincasa, A. (eds), *Insegnare Storia nella scuola primaria*, UTET Università.

Garimberti, E. (2018). *Geostoria, studiare lo spazio e il tempo*. pag.167-206 in Monducci, F. (ed), *Il laboratorio storico e altre pratiche attive*. UTET Università.

Guarracino, S. (1987), *Guida alla prima Storia per insegnanti della scuola elementare*.

Haydn, T. (2011). *Secondary History: Current themes*, s. 30-45 teoksessa I. Davies, *Debates of history teaching*, toim. Routledge, Lontoo & New York. Pag. 37

Le Goff, J. (1980). *La nuova storia*, Mondadori. Pag. 12.

Mattozzi, I (1990). *Un modello curricolare di educazione storica di base*, teoksessa I. Mattozzi (toim.) *Un curriculum per la Storia*, Bologna, Cappelli Editore. pag.23.

Mattozzi, I, (2011). *La formazione spaziale*. pag.75-88 in Perillo, E. (ed). *Pensare la storia da insegnare*, vol. 1.

Mattozzi, I, (2011). *Morfologia della conoscenza storiografica e didattica*. pag.11-48 in Perillo, E. (ed). *Pensare la storia da insegnare*, vol. 1.

Mattozzi, I. (2007). *Disciplina*. Teoksessa G. Cerini, M. Spinosi (toim.), *Voci della scuola*, nro 6, Tecnodid, Napoli, 2007.

Opetusministeriö, *historian opetus*, lehtinen nro 23, HMSO, Lontoo, 1952. Pag. 32

Olivieri, A. (2023). *Insegnamento storico e inclusione*. Pag. 75-90 teoksessa Monducci, F., Portincasa, A. (toim.), *Insegnare Storia nella scuola primaria*, UTET Università.

Perillo, E. (2011). *Presentazione*, teoksessa Perillo, E. (toim.), *Pensare la storia da insegnare*, vol.1.

Rabitti, M.T. (2023). *La costruzione di un curriculum di storia per competenze nella scuola primaria*, pag. 53-74 in Monducci, F., Portincasa, A. (eds), *Insegnare Storia nella scuola primaria*, UTET Università.

Rabitti, M.T. (2018). *Le carte geostoriche come fotogrammi di processi storici a scala mondiale*. Pag. 165-200 teoksessa Coltri, L., Dalola, D., Rabitti, M.T. (eds). *Una nuova storia generale da insegnare*.

Renier, G.J. (1950). *Historia, sen tarkoitus ja menetelmä*.

Renouard, Y. (1968) , *S.E.V.P.E.N.*, Pariisi. Pag. 41.

Tibaldini, M. (2019). *YouTube e la divulgazione storica. Analisi sulla comunicazione storica multimediale*. Pag. 261-298 in Perillo, E. (ed), *Il presente e le sue storie, come insegnare una nuova storia generale a scuola*.

Tibaldini, M. (2023). *Una storia interculturale per una didattica inclusiva*. Pag 333-358 teoksessa Monducci, F., Portincasa, A. (toim.), *Insegnare Storia nella scuola primaria*, UTET Università.

Näytteitä opetusmoduuleista

*Opettajat, jotka ottivat
osa SELECT-hankkeesta*

Tiziano Pera, italialainen luonnontieteiden opetuksen asiantuntija, ilmaisi Covid-pandemian aiheuttaman lukituksen alkaessa huolensa etäopetuksen käyttöönnotosta johtuvan oppimisen laadusta:

Koulu on "suhde". Mikään digitaalinen koulu ei voi korvata opettajan ja oppilaan sekä oppilaan ja oppilaan välisiä suhteita, joita luokkahuoneessa syntyy. Ominaisuus "digitaalinen" määrittää vain mahdollisuuden käyttää täydentävää ja toissijaista oppimisympäristöä, joka on avoin opetustavoitteen kannalta toimivan teknologian käytölle. [...] Tästä syystä kouluopetuksessa ei voida jättää huomiotta ihmisten välistä fyysistä kontaktia eikä sitä voida antaa vain "etänä".²⁴

Digitaalisten humanististen tieteiden hankkeilla, kuten SELECT Atlas -hankkeella, on mahdollisuus ylittää digitaalisten ja fyysisten opetusmenetelmien väliset rajat ja vähentää multimedian ja painetun materiaalin välistä etäisyyttä, mikä vastaa koulutuksen ja didaktiikan asiantuntijoiden odotuksia. Opiskelijat ja opettajat voivat käyttää SELECT-atlasta yksityiseen käyttöönsä ja dokumentointiin, mutta tukeakseen sen käyttöä opetussuunnitelman mukaisilla oppitunneilla SELECT-hankkeeseen osallistuneet opettajat suunnittelivat joukon opetusmoduuleja ja operatiivisia tehtäviä, joita voidaan antaa opiskelijoille.

Niitä voitaisiin käyttää esimerkkeinä, jotta muut opettajat voisivat suunnitella omia tehtäviään, ne voitaisiin antaa kotitehtäviksi tai niitä voitaisiin käyttää kokeina, joilla testataan oppilaiden saavuttamaa osaamistasoa.

Seuraavilla sivuilla on joukko opetusmoduuleja ja tehtäviä, jotka espanjalaiset, italialaiset ja puolalaiset opettajat ovat suunnitelleet.

²⁴ Pera, T. (2020), La "scuola-orchestra": un modello tra presenza e distanza, Mondadori Università, Firenze. pag. 12:

La scuola è "relazione". Non esiste alcuna scuola digitale che possa sostituire le relazioni insegnante-alunno e alunno-alunno che si realizzano in presenza. Attribuirti "digitaalinen" tarkoittaa ainoastaan mahdollisuutta käyttää täydentävää ja täydentävää oppimisympäristöä, joka on avoinna kaikille hienoimmille toiminnallisille teknisille välineille. Queste ultime, pur generative di una loro specifica cultura, non hanno tuttavia il compito di creare mondi virtuali sostitutivi dell'umanesimo di cui è impregnata la vita vera. Tämän vuoksi kouluopetus ei voi jättää huomiotta ihmisten välisiä yhteyksiä eikä sitä voi opiskella yksinomaan "etäopiskeluna".

Epigrafisten ja arkeologisten kulttuurien vertailu

Institut El Pont de Suertin ja Institut Monturiolin opettajien suunnittelema.

Ensimmäisen toiminnon tavoitteena on ottaa yhteys [karttageneraattoriin](#), sekä [karttakirjastoon](#) että [karttageneraattoriin](#), ja saada ensimmäinen näkemys koko sisällöstä. Lisäksi tulla tietoiseksi epigrafisen kulttuurin ja arkeologisen kulttuurin erosta.

Katso karttakirjastosta karttaa SELECT Inscriptions by Language ja katso, millä epigrafisilla alueilla on eniten pisteitä. Vastaus: "Kertokirjoitukset":

- Millä kahdella alueella on eniten pisteitä? Legendan värien perusteella niitä on vaikea tunnistaa, joten kerro vain, millä maantieteellisillä alueilla ne esiintyvät.
- Millä alueilla on Euroopan mantereeseen nähden eniten kaiverruksia?
- Mikä on mielestänne syy tähän jakautumiseen? Mieti, mitkä olivat tärkeimmät liikennevälineet muinaisina aikoina.

Seuraavaksi siirry Map Manageriin ja siirry Advanced Searchin avulla kohtaan Epigraphy - All, napsauta aiemmin tunnistamiesi vyöhykkeiden pisteitä ja vastaa:

- Kummalla näistä kahdesta kielestä on eniten pisteitä, joissa on kirjoituksia?

Tee haku syöttämällä Wizard ensin Language = Iberian ja sitten Language = Etruscan. Suurena kummassakin tapauksessa hieman niin, että merkinnät ryhmitellään pisteisiin merkintöjen kokonaismäärän kanssa.

- Kummalla näistä kahdesta kielestä on eniten merkintöjä?

Siirry nyt Karttahaallinta-ikkunaan Advanced Search, Epigraphy - All, ota kuvakaappaus. Tee sitten sama haku Advanced Search, Archeology - All (Tarkennettu haku, Arkeologia - Kaikki). Vertaile näitä kahta karttaa:

- Millä alueilla on paljon arkeologisia kohteita mutta vähän epigrafiaa?
- Entä missä niistä on paljon epigrafiaa mutta vähän arkeologisia kohteita?

Kielen ja kirjoituksen erottaminen toisistaan: Iberian niemimaan tapaus.

Harjoituksen tavoitteena on toisaalta tiedostaa kielen ja kirjoituksen välinen ero ja toisaalta havaita, että on olemassa erilaisia kirjoitusjärjestelmiä, kuten aakkoset, tavut ja puolisyllabit.

Samaa kieltä voidaan kirjoittaa eri kirjoitusjärjestelmillä, ja samaa kirjoitusjärjestelmää voidaan mukauttaa eri kielten kirjoittamiseen. Näin on tapahtunut kaikkina aikoina. Tarkastellaan ensin joitakin esimerkkejä nykypäivästä:

- [Arabialaisten aakkosten käyttö eri kielten kirjoittamiseen.](#)
- [Latinalaisen aakkoston käyttö eri kielten kirjoittamiseen.](#)
- [Turkin kielen kirjoittamiseen käytetään ensin arabialaisia aakkosia ja sitten latinalaisia aakkosia.](#)

Iberian niemimaalla on samanlainen tilanne. Iberian kieli kirjoitettiin eri merkeillä tai aakkosilla, ja yhtä niistä käytettiin myös muun kuin iberian kielen kirjoittamiseen.

[Tällä](#) Wikipedian [sivulla](#) olevien tietojen avulla voit selvittää, mitä merkkejä tai aakkosia käytettiin iberian kielen kirjoittamiseen ja mitkä ovat aakkosia ja mitkä ovat [puolisilpoja](#).

Kirjoita [Karttageneraattorin](#) avulla Ohjattu-kenttään "Iberian" ja merkitse vain ne aakkoset, jotka jatkuvat osana nimeä "iberian".

- Kuinka monta aakkosta tai merkkiä on olemassa?
- Luo kartta ja ota kuvakaappaus.
- Pyreneiden lähellä näet alueen, joka on täynnä pisteitä. Ainoa nykypäivään asti säilynyt paleo-hispaaninen kieli puhutaan yhdessä osassa tätä aluetta. Mistä kielestä on kyse?

Merkitse seuraavaksi samaa aitaa käyttäen vain Language = Iberian ja ota kuvakaappaus.

- Mitä eroa on edelliseen karttaan?
- Mikä edellisessä kartassa esiintynyt iberialaisella merkillä kirjoitettu kieli ei esiinny tässä kartassa?
- Kuinka monta kieltä kirjoitettiin iberialaisella merkillä?

Tee sama haku ohjatussa ohjelmassa (Epigraphy, Iberian), merkitse vain yksi aakkosista joka kerta ja ota kuvakaappaus.

- Määritellään kunkin allekirjoittajan maantieteellinen laajuus.

Tee haku Wizardilla Language = Celtiberian. Jos napsautat niemimaan eteläisimpiä kohtia, näet, että joitakin keltiberialaisia kirjoituksia ei kirjoitettu iberian merkillä vaan aakkosilla. Mitä nämä aakkoset ovat?

Siirtolaisuus ja merkkien tai aakkosten alkuperä

Institut El Pont de Suertin ja Institut Monturiolin opettajien suunnittelema.

Harjoituksen tavoitteena on tarkastella kreikkalaisten, punilaisten ja karthagolaisten siirtomaiden ja alkuperäisten kirjoitusjärjestelmien välistä suhdetta erityisesti Iberian niemimaalla ja Etelä-Ranskassa.

Katso [tätä karttaa](#) Kreikan ensimmäisen siirtomaavallan asutuskeskuksista.

Katso [tätä karttaa](#) foinikialaisten kolonisaatiosta.

Katso [tätä karttaa](#) Karthagon punilaisesta valtiosta.

Vastaa sitten seuraaviin kysymyksiin:

- Millä Välimeren alueilla on sekä kreikkalaista että foinikialais-punikialaista asutusta?
- Miten kreikkalaiset ja foinikialaiset siirtokunnat jakautuvat läntisellä Välimerellä? Toisin sanoen, mitkä niistä ovat jakautuneet enemmän pohjoiseen vai etelään...
- Mikä voisi olla selitys?
- Minkä Iberian niemimaan merkin kanssa Karthagon aluejako vastaa eniten?

Etsi internetistä ja vastaa:

- Mikä on karthagolaisten pääkaupunki Hispaniassa?
- Mikä sen nimi on nykyään?
- Mikä on nimen ja Karthagon nimen välinen suhde?

Hae [karttageneraattorista](#) kielellä Language = Tartessian. Etsi sitten Internetistä foinikialaisten siirtokuntia Hispaniassa.

- Mitkä ovat tärkeimmät foinikialaiset siirtokunnat Iberian niemimaan eteläosassa?
- Mikä on lähimpänä aluetta, jossa puhuttiin tartessin kieltä?
- Mikä on sen nykyinen nimi?

Tee haku [Karttageneraattorissa](#) aakkosilla Alphabet= Greco-Iberian.

- Onko kreikkalais-iperialaisten kirjoitusten ja Hispanian kreikkalaisten siirtokuntien sijainnin välillä mielestäsi mitään yhteyttä?

Etsi [karttageneraattorista](#) aakkosilla Alphabet=Punic.

- Missä paikoissa on enemmän rekisteröintejä?
- Näetkö mitään yhteyttä foinikialais-punilaisen kolonisaation levinneisyyteen?

Etsi [karttageneraattorista](#) aakkosilla Alphabet=Greek.

- Etelä-Ranskassa on runsaasti kreikkalaisilla aakkosilla kirjoitettuja merkintöjä. Millä kielellä näitä aakkosia kirjoitettiin?

- Etelä-Ranskan nykyisin suurin kaupunki ja Pariisin jälkeen Ranskan toiseksi suurin kaupunki oli kreikkalainen siirtomaa. Mikä oli sen kreikkalainen nimi? Uskotko, että tämän kreikkalaisen siirtokunnan olemassaololla ja kreikkalaisten aakkosten käytöllä gallialaiskirjoituksessa on jokin yhteys? Mitä muita aakkosia gallialaiset käyttivät?

Toinen kreikkalaisilla aakkosilla kirjoitettujen merkintöjen keskittymä on Etelä-Italiassa. Klikkaamalla pisteitä voit kertoa, mikä paikallinen kieli on kirjoitettu kreikkalaisilla aakkosilla.

Espanja: Iberian niemimaan kulttuuri

Institut El Pont de Suertin ja Institut Monturiolin opettajien suunnittelema.

Tämän toiminnan tavoitteena on luoda yhteys iberialaiseen kulttuuriin, selvittää sen kirjoitusten maantieteellinen jakautuminen, kulttuurin olemassaolon ajalliset rajat, Rooman tekemän valloituksen vaiheet ja lopuksi vertaamalla Rooman historian päävaiheita iberialaisten kirjoitusten ajoitukseen selvittää, missä vaiheessa iberialainen kulttuuri ja roomalainen kulttuuri elivät rinnakkain ja missä vaiheessa roomalaiset saivat iberialaisen kulttuurin häviämään.

Katso [tätä karttaa](#), jossa esitetään aikajana Rooman tekemästä Hispanian valloituksesta, ja vastaa näihin kysymyksiin:

- Milloin valloitus alkoi?
- Milloin se päättyi?
- Millä alueella se alkoi?

Etsi nyt [karttageneraattorilla](#) Iberian kulttuurin sijainti. Hakuakkoset = kreikkalais-iperiankielinen, koillis-iperiankielinen ja kaakkois-iperiankielinen. Hae seuraavilta aikaväleiltä: 600-500, 500-400, 400-300, 300-200, 200-100, 100-0, 0-100.

Vastaa tulosten perusteella:

- Milloin Iberian epigrafinen kulttuuri alkoi?
- Milloin se päättyi?
- Näettekö yhteyttä Rooman laajentumisen ja Iberian epigrafisen kulttuurin loppumisen välillä?
- Sano kronologiset rajat, joissa Iberian kirjallisesti rinnakkain läsnäolo ja läsnäolo
- Rooma Iberian niemimaalla.

Katso [Wikipedian](#) Rooman historiaa käsittelevän [sivun hakemisto](#) ja vastaa sitten näihin kysymyksiin:

- Minkä Rooman historian ajanjakson kanssa Iberian kirjallisuuden ja Rooman läsnäolon rinnakkaiselon ajanjakso osuu yksiin?
- Minkä ajanjakson alkaessa Rooman historiassa iberialainen kirjoitus katoaa?

Espanja: keltiaiset

jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku

- Ketkä olivat alustavan käsityksenne mukaan keltiaisia?
 - Kelttien kulttuuri oli sekoitus kelttiläistä ja iberialaista kulttuuria.
- Avaa [karttageneraattori](#) ja etsi celtiberialaiset. Millä alueella varhais-, keski- ja myöhäiskeltiaanit sijaitsivat?
 - Kelttien kulttuuri esiintyi Iberian niemimaan alueella, ja se oli yksi monista tällä alueella asuneista kelttiläisistä heimoista. Tälle kulttuurille oli ominaista rikkaat koristeet ja hopeaesineet.
- Selaa karttaa klikkaamalla sen pisteitä ja yritä määritellä Celtiberian sivilisaation ajallinen laajuus. Millä ajanjaksolla keltiaiset asuivat kyseisellä alueella?
 - Keltiaiset asuttivat Iberian niemimaan aluetta 4.-2. vuosisadalla eKr.
- Milloin ja mitkä muut kulttuurit ovat mielestäsi joutuneet vähemmistöön?
 - Karthagonilaiset olivat jo aiemmin ja roomalaiset lopullisesti 2. vuosisadalla eKr.
- Kun katsot luomasi karttaa, luuletko, että he asuivat samalla alueella vai levittäytyivätkö he muille alueille?

He asuivat enimmäkseen samalla alueella.

Espanja: antiikissa ja nykyään

Institut El Pont de Suertin ja Institut Monturiolin opettajien suunnittelema.

Tämän käytännön tavoitteena on nähdä yhtäläisyyksiä ja eroja maantieteellisen tilan miehityksen välillä antiikin ja nykypäivän välillä suhteessa niin kutsutun "tyhjän Espanjan" ongelmaan ja suhteessa viestintäkanavien jakautumiseen ennen ja nyt. Tämä harjoitus on tehtävä ryhmässä, sillä on kohtia, joista on keskusteltava.

Katsokaa [tätä karttaa](#) Espanjan väestötiheydestä kunnittain, keskustelkaa siitä ryhmänne kanssa ja sanokaa johtopäätöksenä, mitä luulette niiden olevan:

- Alueet, joille väestö on eniten keskittynyt, käyttäen yleisiä ilmaisuja, kuten "meren rannikko...", "valtameren rannikko...", "laakso...", "keskusta..."
- Jakautumisen syyt.
- Luettele Espanjan viisi väkirikkainta kaupunkia.
- Etsi Internetistä, esimerkiksi Wikipediasta, mitkä näistä viidestä kaupungista ovat roomalaisten perustamia, ja kirjoita niiden roomalainen nimi.
- Selittäkää, mitkä olivat kunkin kaupungin tärkeimmät liikennevälineet antiikin ja keskiajan aikana (meri-, joki-, maa-,...).

Tee sitten Karttageneraattorissa haku Wizardilla termillä "Iberian". Vertaa tuloksia yllä olevaan karttaan.

- Mitkä nykyaikaiset kaupungit liittyvät Iberian niemimaan kulttuuriin?
- Mikä niistä liittyy keltiberiläiseen kulttuuriin?
- Miksi luulet, että suurin osa iberialaisista kirjoituksista on löydetty rannikolta?

Vastausta varten katso [Kreikan kolonisaatiokarttaa](#), tee hakuja internetistä ja vastaa tähän kysymykseen:

- Miksi kreikkalaiset perustivat siirtokuntia?

Katso [tätä karttaa](#) Espanjan suurnopeusverkosta ja vertaa sitä tähän karttaan, joka kuvaa [roomalaisten teiden](#) jakautumista [Hispaniassa](#).

- Kumman tieverkon, roomalaisen vai AVE:n, kautta Välimeren rannikon kaupungit olivat enemmän yhteydessä toisiinsa?
- Mitkä olivat tärkeimmät Rooman sisämaan kaupungit?
- Mitä muita kuin maaliikennevälineitä heillä oli?
- Kaksi näistä sisäisistä kaupungeista oli jossain vaiheessa pääkaupunkeja, toinen visigoottien valtakunnan ja toinen Al-Andalusin. Mistä kaupungeista on kyse?

Espanja ja Ranska: Sanctuaries: Miksi juuri siellä?

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

- Avaa [Map](#) Generator
- Kirjoita salasana "sanctuaries" "Wizard search" -ikkunaan,
- Rajaa haku sitten Espanjaan ("ES") "Maantiede"-kentässä.
- Napsauta painiketta "Generate".
- Kartan luomisen jälkeen on selvää, että suurin osa säilyneistä pyhäköistä on sijainnut Espanjan itärannikolla, jota nykyisin kutsutaan Costa Bravaksi.
- Nimeä muutamia Espanjan itärannikolla sijaitsevia kaupunkeja ja määrittele maantieteelliset tekijät, jotka vaikuttavat asutuksen jakautumiseen alueella.

Vastaa:

Iberian niemimaan kaakkoisosassa elinolot olivat paremmat, esimerkiksi ilman keskilämpötila oli korkeampi, mikä edisti ihmisasutuksen syntymistä. Lisäksi monet pyhäköt sijaitsivat jokien varrella, ja ne rakennettiin yleensä alueelle, jossa maiseman ominaispiirteille annettiin merkitystä. hengelliset ja uskonnolliset alueet, kuten vuoret, metsät, joet, luolat, lähteet ja vesi olivat keskeisessä asemassa uskonnollisissa rituaaleissa. Se symboloi puhdistumista, parantumista ja hedelmällisyyttä, ja pyhäkköjä rakennettiin usein luonnonlähteiden läheisyyteen.

Suorita sama tutkimus Ranskaa (FR) varten. Näet, että suurin osa pyhäköistä sijaitsi eteläisellä alueella, yhden Ranskan suurimman kaupungin ympärillä ja yhden Ranskan suurimman joen muovaamalla alueella.

- Mikä on kyseisen kaupungin nykyinen nimi?
- Entä joen nykyinen nimi?
- Miksi ne sijaitsevat mielestänne lähellä joen suistoa eivätkä sen lähteitä?

Vastaukset:

- Marseille

- Rhône

- niiden sijainti joen suiston läheisyydessä määräytyy asutuksen olemassaolon ja koon mukaan, ja sen kehittyminen on ollut mahdollista maataloustuotannon ansiosta. Joen mukana kulkeutuva alluvia ja silttimulta vaikuttavat maaperän hedelmällisyyteen, sillä ne luovat jokilaaksoille ja suistoalueille tyypillistä alluviaalista maaperää, joka oli erityisen suotuisaa maataloudelle.

Keltit: Hallstattin ja La Tènen kulttuurit

Institut El Pont de Suertin ja Institut Monturiolin opettajien suunnittelema.

Tavoitteena on tehdä ero esihistoriallisten ajanjaksojen ja arkeologisten kulttuurien välillä, tutustua arkeologien käyttämiin tekniisiin nimityksiin arkeologisista kulttuureista ja niiden suhteeseen yleisesti tunnettuihin etnologisiin kulttuureihin. Tätä varten tarkastelemme Hallstattin ja La Tènen arkeologisten kulttuurien suhdetta kelttiläiseen sivilisaatioon. Käytämme Map Managerin aikajanaa nähdäksemme, että arkeologiset kulttuurit seuraavat toisiaan. Katso tätä aikajanaa:

Kivikausi

Paleoliittinen

lower	,5 miljoonaa vuotta sitten	
keskimäinen	180.000	40.000 eKr.
ylempi	40.0000	10.000 BC

Mesoliittinen aika

10.000 7000 eKr.

Neoliittinen aika

2000 eKr.

Metal Age

eneoliittinen tai khalkoliittinen

3000 2000 eaa.

Pronssikausi

2000 1200 eKr.

Rautakausi

1200 600 eKr.

Katso sitten seuraavaa esihistoriallisten arkeologisten kulttuurien aikajanaa:

Paleoliittinen

Alempi

	Abbevillianrudimenttikivi
Chellean	käsikirveet
<u>Acheuleansmall</u>	industries
<u>Mousterian</u>	ax improvement

Ylempi

<u>Aurignacian</u>	
<u>Solutrean</u>	taiteen ulkonäkö
<u>Magdalenian</u>	

Epipaleoliittinen

	Azilianmicroliths
	Tardenoisianmicroliths

Neoliittinen

	kiillotettu kivi
--	-------------------------

Metal Age

PronssiHallstatt A ja B (1200-750 eKr.)

	<u>Urnfieldin lopullinen pronssi</u>
<u>Rauta</u>	
<u>ensimmäinen rautakausi</u>	
	<u>Hallstatt C ja D (750-450 eKr.)</u>
<u>Toinen rautakausi</u>	
	<u>La Tène (450-80 eKr.)</u>

Vertaa metallien ikää kahdessa taulukossa ja vastaa:

- Kuinka moneen esihistorialliseen ajanjaksoon metallikausi on jaettu?
- Kuinka monta arkeologista kulttuuria toisessa taulukossa erotetaan metallikaudella, ottamatta huomioon alajaotteluja (A, B...)? Merkitkää suluissa olevat nimet ja päivämäärät.
- Onko esihistoriallisten metallikausien ja arkeologisten kulttuurien välillä tarkka vastaavuus?
- Mikä arkeologinen metallikulttuuri kestää pisimpään?
- Mikä metallien arkeologinen kulttuuri tulee lähelle aikakauden vaihtumista?

Hae kartanhallinnassa La Tène (merkitse kaikki vaihtoehdot, A, B jne.), sitten Hallstatt.

- Mikä on Hallstattin kulttuurin maantieteellinen levinneisyys?
- Mikä on La Tène -kulttuurin maantieteellinen levinneisyys?

Tarkista sitten arkeologiset kulttuurit -taulukon päivämäärät:

- Mikä on Hallstattin kokonaispäivämäärä (alkupää)?
- Mikä on La Tènen päivämäärä?
- Etsi Map Managerista (Wizzard: Hallstatt) suodattamalla 400 eaa. jälkeiset kohteet ja katso, onko niitä.
- Tee sama La Tènen kanssa ja suodata ennen vuotta 400 eKr. olevat kohteet.

Katso [tätä karttaa](#) kelttiläisten levittäytymisestä ja vastaa näihin kysymyksiin:

- Mihin kelttiläiseen kansaan tai kansaan Hallstattin kulttuuri kuuluu?
- Entä La Tènen?

Arkeologiset kulttuurit nimetään yleensä sen ensimmäisen tai tyypillisimmän paikan nimen mukaan, josta löydettiin kyseistä kulttuuria vastaavaa materiaalia. Etsi internetistä ja vastaa:

- Missä on paikka, joka synnyttää La Tènen kulttuurin?
- Mikä nykyinen kylä antaa nimensä Hallstattin kulttuurille? Missä maassa se sijaitsee?

Keltit: la Tène Culture

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

Opiskelija tutustuu La Tène -kulttuuriin esimerkkinä muinaisesta kulttuurista ja selvittää sen maantieteellisen laajuuden ja erityispiirteet.

Seuraavassa on luettelo kysymyksistä (vastauksineen) opettajille, joiden tavoitteena on tutustuttaa oppilaat La Tène -kulttuuriin:

- Avaa [Map Generator](#) ja tee erillinen haku hakusanoilla La Tène A, B, C, D. Napsauta kunkin luokan kohdalla joitakin pisteitä kartalla ja yritä ymmärtää, mikä on näiden luokittelujen välinen ero.
 - Ne edustivat La Tène -kulttuurin eri aikakausia. Tämän eron havaitsemiseksi opiskelijoiden on kiinnitettävä huomiota arkeologisten tietojen kronologiaan.
- Vertaile La Tènen eri aikakausien karttoja ja havaitse, millä maantieteellisillä alueilla tämä kulttuuri on jatkuvaa ja millä alueilla se on epäjatkuvaa.
 - Ranskassa se on jatkuva, kun taas Pohjois-Italiassa se on epäjatkuvaa.
- Miksi luulet sen kadonneen Pohjois-Italiasta? Tarkastelemalla ajanjaksoa, jolloin se tapahtui, voi olla apua.
 - se katosi Pohjois-Italiasta Rooman valloituksen ja miehityksen jälkeen.
- Selaa Internetissä ja määrittele, mitä arkeologit kutsuvat La Tène -kulttuuriksi.
 - Arkeologit käyttävät termiä La Tène kuvaamaan kelttiläisille tyypillisiä kulttuurisia piirteitä.
- La Tène-kulttuurin ajoittaminen ja jakaminen kausiin:
 - Varhainen La Tènen kausi A 480-400 eKr.
 - Varhainen La Tènen kausi B 400-300 eKr.
 - La Tènen keskimäinen kausi C 300-100 eaa.
 - Myöhäis-La Tène-kausii D 150/100 eKr. ja 1. vuosisadan alku jKr. välillä.
- Mitkä maat La Tène -kulttuuri kattoi?
 - Ranska, Espanja, Britannia, Pohjois-Italia, Makedonia, Thessalia, Epirus, Galatia (Galatian valtio).
- Mitkä ovat La Tène -kulttuurille ominaisia muistomerkkejä?
 - La Tène -kulttuurin tyypillisiä muistomerkkejä ovat lukot, keihäänkärjet, miekat, soikeat kilvet, joissa on kaistaleinen kehä, rannekkeet, joiden päät on pidennetty, profiloiduista lenkeistä valmistetut ketjuvyöt, alun perin käsintehty keramiikka La Tène C:stä, keramiikka, joka on valmistettu keramiikkapyörällä (ruukku- ja ämpärimuodot), lasirannekkeet.
- Mikä on La Tène -kiinnittimille ominaista?
 - La Tène -soljet ovat tyypillisiä La Tène -kulttuurin muistomerkkejä. Ne ovat soljella ja jousella varustettuja solkia, joita käytettiin vaatteiden kiinnittämiseen. Soljet oli koristeltu geometrisilla tai eläinaiheisilla

koristeilla (useimmiten hevosilla, linnuilla, susilla ja leijonilla). Niitä löytyi kelttiläisen aristokratian haudoista, ja ne olivat sosiaalisen aseman symboli.

Keltit: Hallstattin kulttuuri

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

- Määritä atlaksen perusteella, missä Hallstattin kulttuuri sijaitsi.
 - Länsi-Hallstattin kulttuurin kohteet kattoivat Itä-Ranskan, Saksan ja Sveitsin, ja esineistö viittasi pronssikauden Urnfieldin kulttuuriin. Itä-Hallstattin kulttuuriin kuuluvia kohteita olivat mm. seuraavat: Bosnia ja Hertsegovina, Transilvania, Slovakia ja itäiset Alpit.
- Etsi Vix (Côte-d'Or) Katso Vixin infografiikkaa, etsi sitten Vixin hauta ja kuvaile sitä:
 - Vixin hauta on rautakautinen muistomerkki, joka sijaitsee Ranskassa, Vixin kaupungissa Côte-d'Orin departementissa. Haudan löysi vuonna 1953 ranskalainen arkeologi Maurice Moisson. Se sijaitsee halkaisijaltaan 42 metrin ja korkeudeltaan 6 metrin¹ röykkiön alla. Hautaan on haudattu nainen, luultavasti prinsessa tai papitar, joka eli noin 500 eaa. Haudasta löydettiin monia arvokkaita esineitä, kuten mm:
 - - Pronssi- ja rautainen sotavaunu, joka on koristeltu varusteilla ja eläinhahmoilla.
 - - Kultainen tiara, jonka päissä on pegasus ja joka painaa 480 grammaa.
 - - Hopeinen kulho, jossa on kreikkalainen kaiverrus "Leagros on kaunein".
 - - Pronssikraatteri, suurin tunnettu tästä metallista valmistettu astia, joka painaa 208,6 kiloa ja on 164 senttimetriä korkea. Vixin hautaa pidetään yhtenä Euroopan tärkeimmistä kelttiläisen kulttuurin muistomerkeistä. Se todistaa tämän sivilisaation vauraudesta ja kauppayhteyksistä muiden antiikin kansojen kanssa.

Itävalta: eri kulttuurien risteys

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

Tehtävänäsi on löytää sen eteläisessä Itävallassa sijaitsevan alueen nykyinen nimi, josta on löydetty jälkiä Hallstattin kulttuurista:

- Avaa [Map](#) Generator
- aktivoi laajennetut hakutoiminnot
- Käytä sitten "Geography"-kentässä suodatinta "Austria" (maa: AT).
- Määrittele fyysisen kartan avulla ympäristöolosuhteet paikoissa, joissa ihmisasutusta on syntynyt: sijaitsevatko ne korkeilla vuorilla vai laaksoissa?
- Yritä selittää, miksi ne sijaitsevat kyseisissä paikoissa.

Vastaa:

Suurin osa löydöistä sijaitsee laaksossa, jossa ympäristöolosuhteet olivat suotuisimmat ihmisasutukselle: oli lämpimämpää, ja koska laaksoja yleensä halkovat purot ja joet, ne olivat ja ovat edelleen sopivia paikkoja maanviljelylle.

Itävalta: Oliko se totta vai ei?

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

- Avaa [Map Generator](#)
- etsi Raetic
- Lue tämä Pliniuksen teksti (Luonnonhistoria, XX).
" Näiden (norjalaisten) vieressä ovat Rhaeti ja Vindelici. Kaikki ovat jakautuneet useisiin valtioihin.[a] Rhaetien uskotaan olevan etruskien kansaa[b], jonka gallialaiset ajoivat pois; heidän johtajansa oli nimeltään Rhaetus."

Oliko totta, että raetialaiset olivat jotenkin yhteydessä etruskien kanssa? Yritetään selvittää se!

- Avaa [Map Generator](#)
- Etsi etruskit ja katso tämän kulttuurin kartalla olevaa rinnastusta.
- Olivatko etruskit suorassa yhteydessä raetialaisiin? Ehkä kyllä, mutta välissä oli joku muu, jolla saattoi olla merkitystä heidän kulttuurien välisessä vaihdossaan.
- Selaa [tätä luetteloa](#) ja yritä selvittää, mikä kulttuuri on voinut olla tässä roolissa.

Vastaa:

Alueet, joilla raetialaiset ja etruskit asuivat, olivat lähellä toisiaan, mutta nämä kaksi kulttuuria eivät olleet päällekkäisiä. Niiden välisellä alueella asuivat venetsialaiset.

- Etsi nyt Rhaeticin kartalta jokin **arkeologinen kulttuurinäyte** ja katso, millä aakkosilla Rhaeticia kirjoitetaan.
- Etsi nyt netistä etruskien aakkoset ja vertaa niitä raettisiin kirjoituksiin. Löydätkö yhtäläisyyksiä?
- Etsi nyt [Karttageneraattorista](#) venetsialaiset aakkoset ja etsi jokin **arkeologinen kulttuurinäyte**, jossa on mahdollista nähdä venetsialaisten käyttämät aakkoset.
- Kun otetaan huomioon kyseisten kulttuurien sijainti kartalla ja niiden kirjeiden muoto, kirjoittakaa lyhyt essee, jossa ilmaisette mielipiteenne tästä Pliniuksen väitteestä: puhuiko hän totta vai ei?
- Vertaile omaa mielipidettäsi muiden opiskelijoiden mielipiteeseen ja kuuntele sitten alan asiantuntijan mielipidettä.

Italia: Iapigian kulttuuri

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

- Missä osassa Italiaa iapigiläiset asuivat? Etsi se tarkennetun haun avulla ja kirjoita lyhyt teksti kuvaamaan tätä kulttuuria.
 - Iapigialaiset olivat muinainen kulttuuri, joka sijaitsi Apenniinien ja Italian niemimaan kaakkoisosassa, pääasiassa Apulian alueella. Heidän alkuperänsä on epäselvä, mutta jotkut tutkijat uskovat, että he olivat sukua illyrialaisille. He puhuivat messapian kieltä, joka kuului paleobalkanilaiseen kieliryhmään.
- Etsi Brindisi atlaksesta. Kuvaile Iapigian keramiikan ja asuinrakennuksen ominaispiirteitä Brindisin kohdalle osoitetun infograafin esimerkin avulla.
 - Iapigian keramiikalle on ominaista geometrinen kuvien esiintyminen, ja Iapigian talot olivat yksinkertaisia kivrakenteita, jotka oli peitetty ruovikolla. Iapigiläiset jättivät jälkeensä lukuisia arkeologisia jälkiä, kuten hautakammioita, hautakammioita, kirjoituksia ja keramiikkaa.

Italia: etruskikulttuuri

Institut El Pont de Suertin ja Institut Monturiolin opettajien suunnittelema.

Toiminnan tavoitteena on tutustua etruskikulttuurin maantieteelliseen laajuuteen, sen ajallisiin rajoihin ja sen merkitykseen Rooman syntyyn, sillä Roomassa oli etruskikuninkaita.

Etruskit hallitsivat Italian keski- ja pohjoisosan niemimaata ennen kuin Rooman laajeneminen sulautti ne siihen. Alussa Roomaa hallitsi monarkia. Roomassa hallitsi seitsemän kuningasta, kunnes kapina lopetti monarkian ja perusti tasavallan. Osa näistä kuninkaista oli etruskien hallussa.

Katso tästä (https://es.wikipedia.org/wiki/Monarqu%C3%ADa_romana) luettelo Rooman monarkian ajan kuninkaista.

1. Kerro, ketkä Rooman ensimmäisistä kuninkaista olivat etruskialaisia.

Kahta Rooman etruskikuninkaista kutsuttiin samalla nimellä, ja heidän nimensä on säilynyt erään italialaisen kaupungin nimessä.

Mikä tämä kaupunki on? Paikanna se karttageneraattorin avulla.

Zoomaa pienemmälle, jotta näet sen sijainnin Italian niemimaalla, ja ota kuva.

Katso [tästä](#) etruskien levittäytymiskarttaa ja etsi ohjatun toiminnon avulla etruskien kirjoitusten sijainnit ennen vuotta 700 ja ennen vuotta 500 eaa.

- Ota tilannekuva näistä kahdesta hetkestä ja selitä, missä kohtaa laajentuminen tapahtui.
- Ilmoita myös, onko Atlaksen tulosten ja Wikipedian kartan välillä eroja.

Italia: Etruskien toponymit nyky-Italiassa.

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

Avaa [Map Generator](#) ja etsi etruskit.

Määritä atlaksen perusteella etruskien kielen suurin keskittymä.

- Etruskin kieli oli kirjoitettu ja puhuttu kieli, jota puhuttiin muinaisessa Etruriassa ja sen lähialueilla (nykyiset Toscana, Umbria, Veneto, Emilia-Romagna ja Lombardia Italiassa). Etruskin kieli oli ei-indoeurooppalainen kieli, jonka alkuperä ja sukulaisuus muihin kieliin oli epävarmaa. Valitettavasti tämä kieli on kuollut sukupuuttoon jo 1. vuosisadan jKr. jälkeen.

Etsi seuraavat kaupungit atlaksesta: Parma, Volterra, Fiesole, Perugia.

Mikä yhdistää ne toisiinsa sen lisäksi, että ne sijaitsevat Apenniinien niemimaalla?

- Näiden paikkojen nimissä on jälkiä etruskien kielestä:
 - Parma - nimi tulee etruskien sanasta *parme*, joka tarkoittaa "kilpeä" tai "pyöreää kiveä".
 - Volterra - nimi tulee etruskin kielestä *velathri*, joka tarkoittaa "kaupunkia kukkulalla".
 - Fiesole - nimi tulee etruskien *viesul-sanasta*, joka tarkoittaa "näkyjen paikkaa" tai "ennustamisen paikkaa".
 - Perugia - nimi tulee etruskien *perusna-sanasta*, joka tarkoittaa "läpikulkupaikkaa" tai "kohtaamispaikkaa".

Italia: venetsialaiset aakkoset

*jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku*

- Avaa [Map](#) Generator
- aktivoi laajennetut hakutoiminnot
- Rastita "epigrafia"-ruutu ja kirjoita aakkoset "venetsian" ja kieli "venetsian".
- Luo kartta.
- On selvästi nähtävissä, että suurin osa löydöistä sijaitsee Venetsianlahden ympäristössä.
- Tunnista "Modern Geo-map" -suodattimen avulla luonnolliset tekijät, jotka ovat saattaneet vaikuttaa tähän tosiasiaan.

Vastaa:

Epigrafioiden läsnäolo on osoitus ihmisen läsnäolosta tällä alueella, mikä johtuu maaperän tasaisesta muodosta ja makeiden vesien ja jokien läsnäolosta, jotka tekivät siitä erittäin sopivan maataloudelle, mikä johti suurempaan väestötiheyteen suhteessa ympäröiviin vuoriin.

- Voit myös nähdä, että osa epigrafioista on löydetty Keski-Italiasta. Mikä tekijä on voinut vaikuttaa venetsialaisen kulttuurin jälkien erilaiseen sijaintiin Venetsianlahden ulkopuolella?

Vastaa:

Italian Adrianmeren rannikkoa pitkin kulki todennäköisesti kauppareittejä, jotka yhdistivät Venetsianlahden alueen muuhun maahan.

Punian kieli

jonka ovat suunnitelleet I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego
w Świdniku Władysława Broniewskiego w Świdniku

Avaa [karttageneraattori](#) ja etsi Punic Language. Määrittele atlaksen perusteella suurimmat tunikankielen esiintymiskeskittymät.

- Sisilia 11 tulokset
- Sardinia 8 tulokset
- Etelä-Espanja 30
- Italia 3

Avaa hakupaneeli ja käytä kronologiatoimintoa määrittääksesi, minkä näistä alueista foinikialaiset ovat asuttaneet aiemmin.

- Sisilia ja Sardinia

Miltä ajalta ovat peräisin punisen kielen muistomerkit?

- 9.-2. vuosisadalta eKr.

Mikä voi mielestänne olla syy siihen, että punikin kieli on levinnyt Sardiniaan, Sisiliaan ja Etelä-Espanjaan?

- nämä maat olivat karthagolaisten hallinnassa ensimmäiseen ja toiseen Punialaissotaan asti.

Valitse projekti Ohjeet opettajille

2023

Toimittanut
Marco Tibaldini
Tutkija, opetusministeriö,
Genovan yliopisto

DOI: 10.53248/sda642738

ISBN 978-83-966427-3-8

